

architektonická kancelária, spol. s r.o. Zvonárska 23, 040 01 Košice
tel./fax: 055 7294151, e-mail: arka@stonline.sk

Územný plán obce
Dvorníky - Včeláre

Sprievodná správa

schválený Obecným zastupiteľstvom dňa:
č. uznesenia:
č. VZN:

Alexander Miliczky
starosta obce

zodpovedný projektant
Ing. arch. Dezider Kovács

Košice, september 2013

názov dokumentácie:	Územný plán obce (ÚPN-O) Dvorníky - Včeláre okres Košice - okolie
obstarávateľ dokumentácie: štatutárny zástupca:	Obec Dvorníky - Včeláre Alexander Miliczky starosta obce
tel.:	055/4662405
fax:	055/4899484
e-mail:	www.dvornikyvcelare.ocu.sk
kód obce:	559873
odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP	
druh dokumentácie:	Ing. arch. Agnesa Hopannová územnoplánovacia dokumentácia
stupeň dokumentácie:	návrh riešenia
spracovateľ dokumentácie:	ARKA-architektonická kancelária, Košice spoločnosť s ručením obmedzeným Zvonárska ul. 23 040 01 Košice
štatutárny zástupca:	Ing. arch. Dezider Kovács konateľ spoločnosti
tel.:	055/7294151
fax:	055/7294151
e-mail:	arka@stonline.sk
hlavný riešiteľ:	Ing. arch. Dezider Kovács autorizovaný architekt r.č. 0753 AA
zodpovední riešitelia:	Ing arch. Dezider Kovács
- urbanizmus:	Ing. arch. Dušan MAREK
- technická infraštruktúra:	Ing. Juraj JOCHMANN
- doprava:	Ing. Milan KOLESAR
- demografia a bytový fond:	Ing. arch. Dezider KOVÁCS Ing. arch. Dušan MAREK
- príroda a krajina:	Ing. arch. Dušan MAREK
kresličské a písárske práce, adjustácia:	Anna VARHAŇOVSKÁ Helena ŠIMČÁKOVÁ Jozef ŽIARAN

Elaborát návrhu územného plánu mesta (ÚPN-O) Dvorníky - Včeláre je vypracovaný v tomto rozsahu:

A. Textová časť

Sprievodná správa

Závazná časť

Využitie PP na nepoľnohospodárske účely

B. Výkresová časť

1.	Širšie vzťahy	m 1: 50 000
2.	Návrh priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	m 1: 10 000
3.	Krajinno-ekologický plán	m 1: 10 000
4.	Komplexný urbanistický návrh zastavaného územia	m 1: 5 000
5.	Návrh verejného dopravného vybavenia	m 1: 5 000
6.	Návrh verejného technického vybavenia Vodné hospodárstvo	m 1: 5 000
7.	Návrh verejného technického vybavenia Elektrika, telekomunikácie, plyn	m 1: 5 000
8.	Návrh perspektívneho využitia PP na nepoľnohospodárske účely	m 1: 5 000
9.	Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb	m 1: 5 000

Súhrnný obsah dokumentácie

Textová časť

Výkresová časť

1. Úvod	6
1.1. Dôvody na obstaranie územného plánu obce	6
1.2. Hlavné úlohy a hlavné ciele riešenia územného plánu	7
1.3. Vymedzenie územia, určeného k riešeniu a podrobnosť jeho riešenia	8
1.4. Spôsob spracovania územného plánu obce	9
1.5. Údaje o použitých podkladoch	9
1.6. Územno plánovacia dokumentácia, územnoplánovacie a územnotechnické podklady	9
1.7. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu na územie obce vrátane výstupov zo záväznej časti	10
1.8. Osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja obce	14
1.9. Mapové podklady	14
2. Urbanistická štruktúra sídla	15
2.1. História obce	15
2.2. Súčasný stav urbanistickej štruktúry a funkčné členenie	16
2.3. Urbanistická koncepcia a kompozícia	16
2.4. Osobitné požiadavky na urbanistickú koncepciu obce	17
2.5. Regulácia funkčného využitia plôch a zástavby	18
2.6. Požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce	20
2.7. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia obce	20
3. Kultúrne a výtvarné hodnoty obce, ochrana pamiatok	20
4. Základné demografické údaje a prognózy	21
4.1. Retrospektívny demografický vývoj obce	21
4.2. Demografická prognóza	23
4.3. Zamestnanosť a ekonomická aktivita obyvateľstva	23
4.4. Domový a bytový fond	24
5. Hospodárska základňa	24
5.1. Ťažba nerastných surovín	24
5.2. Lesné hospodárstvo	25
5.3. Poľnohospodárska výroba	25
5.4. Priemyselná výroba, stavebníctvo, výrobné služby a sklady	25
6. Občianska vybavenosť	26
6.1. Zariadenia pre školstvo, výchovu a vzdelávanie	26
6.2. Kultúrna infraštruktúra	26
6.3. Zdravotníctvo	26
6.4. Sociálna starostlivosť	26
6.5. Vybavenosť komerčného charakteru, výrobné a nevýrobné služby	27
6.6. Šport a rekreácia	27
6.7. Turizmus a cestovný ruch	27
6.8. Služby pre cestovný ruch	27

7.	Doprava a dopravné zariadenia	28
7.1.	Cestná doprava	28
7.2.	Železničná doprava	28
7.3.	Pešia a cyklistická doprava	30
7.4.	Statická doprava	30
8.	Vodné hospodárstvo	32
8.1.	Zásobovanie pitnou vodou	32
8.2.	Kanalizácia	34
8.3.	Vodné toky a nádrže	35
9.	Zásobovanie elektrickou energiou	36
10.	Zásobovanie plynom	37
11.	Zásobovanie teplom	38
12.	Telekomunikácie	38
13.	Prírodné podmienky, ochrana prírody a krajinná ekológia	39
14.	Krajinnoekologická syntéza	61
15.	Krajinnoekologická interpretácia	62
16.	Krajinnoekologické hodnotenie	63
17.	Krajinnoekologický plán – ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a využívanie územia	64
18.	Životné prostredie	66
19.	Záujmy obrany štátu, civilnej obrany, protipovodňovej a požiarnej ochrany	67
20.	Stratégia rozvoja obce, postup a etapy výstavby	38
21.	Návrh na vypracovanie podrobnejšej územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov	69

1. Úvod

Názov obce:	Dvorníky - Včeláre
Kód obce:	559873
Okres:	Košice - okolie
Kraj:	Košický samosprávny kraj
Počet obyvateľov sčítanie 2011:	438 Dvorníky - Včeláre
Plocha katastrálneho územia sídla Dvorníky-Včeláre	1363,2398 ha
Plocha zastavaného územia sídla k 1.1.1990 Dvorníky - Včeláre	179,03 ha

1.1. Dôvody na obstaranie územného plánu obce

Obec Dvorníky - Včeláre patrí do okresu Košice okolie v Košickom kraji. Obec mala spracovaný a schválený ÚPN zóny v roku 1999, ale z dôvodu, že nebola následne aktualizovaná a preskúmaná stratila záväznosť od 1.8.2006 a má len smerný charakter. Vzhľadom na to, že obec Dvorníky – Včeláre má menej ako 2 000 obyvateľov bol pre obstaranie územného plánu obce stanovený postup v zmysle §19a, odst. 1, podľa ktorého sa zabezpečuje vypracovanie Prieskumov a rozborov, Zadania a Návrhu ÚPN-O. Prípravné práce na obstaraní Územného plánu obce boli začaté Oznámením o začatí obstarávania Územného plánu obce Dvorníky – Včeláre dňa 27.09.2012. V prvej etape prác bola vypracovaná dokumentácia Prieskumov a rozborov. V zmysle prijatého postupu nasledujúcou etapou je spracovanie Zadania pre vypracovanie Územného plánu obce Dvorníky - Včeláre.

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Dvorníky - Včeláre bol schválený 24.01.2013 č.uzn.116/2013 Obecným zastupiteľstvom obce Dvorníky – Včeláre a je základným zadávacím dokumentom, v ktorom sú stanovené hlavné ciele a požiadavky na riešenie koncepcie územného rozvoja obce.

Ďalším dôvodom pre obstaranie nového územného plánu je:

- aktuálna potreba premietnuť súčasné i predpokladané rozvojové zámery obce do komplexného plánovacieho dokumentu s právnou záväznosťou, ako aj nutnosť zosúladiť tieto zámery s požiadavkami rozvojových a plánovacích dokumentov na nadradenej úrovni, najmä ÚPN VÚC Košického kraja,
- kompetencie a práv obecnej samosprávy vo vzťahu k štátnej správe a k občanom, zvýšeného dôrazu na celkovú ekológiu prostredia pri zohľadnení kritérií takto udržateľného rozvoja,
- potreba premietnuť do územného potenciálu sídla pripravené zámery a súčasný trend ponúkaných možností funkčného doplnenia hlavne z pohľadu bývania a občianskej zástavby, riešenia dopravy, technickej infraštruktúry existujúceho stavu územia pri zohľadnení záujmu ochrany a tvorby životného prostredia a najmä pri zohľadnení potrieb a požiadaviek občanov.
- potreby definovania a lokalizovania plôch s verejnoprospešnými stavbami, definovanie týchto stavieb, prípadne definovanie území s potrebou vypracovania územných plánov zón,

Za danej situácie Obec Dvorníky - Včeláre z vlastného podnetu iniciovalo obstaranie územnoplánovacej dokumentácie na úrovni územného plánu obce.

Na výber spracovateľa nového územného plánu obec vypísala **v septembri podlimitnú zákazku verejnou súťažou**. Na základe vyhodnotenia súťažných ponúk bola ako zhotoviteľ nového územného plánu obce Krásnohorské Podhradie vybraná architektonická kancelária ARKA, spol. s r.o., so sídlom v Košiciach.

1.2. Hlavné úlohy a hlavné ciele riešenia územného plánu

Cieľom Územného plánu obce Dvorníky - Včeláre je komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia jednotlivých činností v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, podľa ustanovení § 1 Zákona č. 50/1976 v znení neskorších predpisov. Ciele a smerovanie rozvoja územia bude územný plán podriaďovať ochrane a rozvoju životného prostredia, kultúrno-historických a prírodných hodnôt územia, pričom bude hľadať možnosti optimálneho využitia zdrojov a rezerv územia na jeho spoločensky najefektívnejší urbanistický rozvoj.

Zároveň územný plán obce má formu právne záväzného dokumentu, ktorý je podľa možnosti liberálnym, pritom však v taxatívne vymedzených oblastiach záväzným nástrojom regulácie obecného územného a stavebného rozvoja, opierajúceho sa o autoritu zákonov a o autoritu rozhodnutí orgánov obecnej samosprávy. Takto spracovaný územný plán definuje hlavné princípy stratégie rozvoja sídla, obecnej urbanistickej koncepcie a priestorovej kompozície, určuje osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja, sanácie a revalorizácie obecného územia. Záväzne stanovuje regulatívy, vzťahujúce sa k faktorom verejných (obecných) záujmov a k verejným priestorom a funkciám v sídelnej štruktúre, vymedzuje (alebo i obmedzuje a limituje) možnosti využitia územia a určuje prípustný spôsob jeho zastavania, resp. intenzity jeho využívania. Zároveň orientačne vymedzuje plochy rezerv dlhodobějších koncepcných zámerov a stanovuje podmienky pre využitie územia a pre výstavbu v priestoroch špecificky limitovaných či obmedzovaných (ochranné pásma, chránené územia, prírodné a krajinné prvky, ekosystém a pod.). Takto koncipovaný územný plán je otvoreným systémom riešenia priestorových vzťahov, definovania princíпов a zásad rozvoja sídla a jeho zástavby. Nový územný plán má prednostne charakter ponuky je podkladom pre praktickú iniciačnú a rozhodovaciu činnosť obce ako stavebného úradu a zároveň tiež podnecovateľom, usmerňovateľom, koordinátorom a regulátorom obecnej a občianskej (ekonomickej i mimoekonomickej) aktivity a iniciatívy.

Ciele riešenia územného plánu obce vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. Z výstupov Zadania a jeho prerokovania vyplýva, že je potrebné v územnom pláne obce sa zamerať na riešenie súčasných územnotechnických a environmentálnych problémov a navrhnúť územný rozvoj obce zodpovedajúci potenciálu územia a potrebám obyvateľov obce pri rešpektovaní princíпов trvalo udržateľného rozvoja.

Hlavné ciele riešenia územného plánu obce sú najmä:

- hlavným cieľom územno-plánovacej dokumentácie je návrh koncepcie dlhodobého urbanistického rozvoja obce a jednotlivých funkcií využitia administratívneho územia riešenej obce,
- vymedziť funkčné usporiadanie sídelnej a krajinej štruktúry, určiť základné zásady organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- územným plánom vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území riešenej obce s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,
- vytvoriť územnú ponuku pre dlhodobějšíe uspokojovanie základných potrieb obce, jej obyvateľov a návštevníkov, v bývaní, občianskej a sociálnej vybavenosti, výrobe a v ponuke uspokojovania voľnočasových potrieb,
- podrobne riešiť regulatívy a limity funkčného a priestorového usporiadania obce, územno-technické podmienky umiestňovania stavieb, zariadení verejného dopravného a technického vybavenia a základných prvkov územného systému ekologickej stability,
- prioritne riešiť súčasné územnotechnické a environmentálne problémy v území identifikované v dokumentácii Prieskumov a rozborov,
- navrhnúť komplexný územný rozvoj obce na obdobie cca 15 – 20 rokov,

- v návrhu komplexného územného rozvoja obce rešpektovať nadradenú dokumentáciu Územného plánu veľkého územného celku Košického kraja /ÚPN – VÚC/, s premietnutím jeho Zmien a doplnkov schválených KSK, uznesením č.245/2004 a záväznej časti vyhlásenej VZN č.2/2004 a Zmien a doplnkov 2009, ktoré boli schválené uznesením č. 713 zo dňa 24.08.2009 a záväzná časť vyhlásená VZN č.10/2009,
- v návrhu koncepcie územného rozvoja obce riešiť obec ako administratívne a územne samostatný celok a v rámci širších nadlokálnych väzieb zohľadniť vzťahy a väzby na susedné obce a na mesto Moldava nad Bodvou a na krajské sídlo Košice,
- obsah a rozsah dokumentácie ÚPN - O obce spracovať v súlade s platnou legislatívou pre územné plánovanie a v hĺbke a podrobnosti riešenia stanovenej touto legislatívou (zákon č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a vyhláška č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii).

1.3. Vymedzenie územia, určeného k riešeniu a podrobnosť jeho riešenia

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami sídla t. j. hranicou katastrálneho územia.

Výmera riešeného územia je 1363,2398 ha kde žije 440 obyvateľov podľa výsledkov sčítania obyvateľov z roku 2010.

Katastrálne územie obce hraničí s katastrami obcí Turňa nad Bodvou, Host'ovce, Zádiel, Bôrka, Hrhov a hranica s Maďarskou republikou. Obec je napojená na dopravný systém cestou I/50, ktorá prechádza po severnom okraji zastavaného územia Dvorníky. Z tejto cesty je ľavým odbočením vo východo-západnom smere cestou III/050 166 dopravne napojené zastavané územie Dvorníky, na ktorú sa napája cesta III/050 167 v smere na železničnú stanicu. Obec Dvorníky – Včeláre je s obcou Turňa nad Bodvou prepojená cestou III/050 238 a s obcou Zádiel cestou III/ 050 263.

Návrhovým obdobím územného plánu obce bude rok 2025, dlhodobejší koncepcný výhľad rozvoja sídla bude urbanisticky riešený k roku 2030. Za východiskový (bilančný) sa bude považovať rok 2001, ku ktorému sa vzťahujú všetky dostupné bilancované a porovnateľné údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Podľa súčasnej Metodiky spracovávania ÚPD sa však návrhové obdobie nepokladá pri riešení územnoplánovacej dokumentácie za rozhodujúce.

Návrh územného plánu je vypracovaný na mapových podkladoch v m1:5000 (zastavané územie), m1:10000 (katastrálne územie obce) a v m 1:50000 (záujmové územie obce v podrobnostiach sídelnej a krajinej štruktúry a jeho nadradeného verejného dopravného a technického vybavenia.

1.4. Spôsob vypracovania územného plánu obce

Územný plán obce bude vypracovaný v intenciách požiadaviek stavebného zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) s vyplývajúcimi zmenami a doplnením následných zákonov a podľa Metodického usmernenia MŽP SR pre obstarávanie a spracovávanie územných plánov obcí z roku 2001, resp. ďalších aktuálnych interných predpisov a ustanovení MV a RR SR, týkajúcich sa obstarávania, spracovania, prerokovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov.

V súlade s požiadavkou obstarávateľa ÚPN z výberového konania sa predpokladá vypracovať územný plán obce postupom podľa §§ 19-25 zákona v nasledovných, na seba postupne nadväzujúcich pracovných fázach:

- prípravné práce
- zadanie,
- návrh územného plánu obce
- vyhotovenie čistopisu ÚPN-O Dvorníky – Včeláre

1.5. Údaje o použitých podkladoch

Pri vypracovaní návrhu územnému plánu obce Dvorníky - Včeláre boli použité tieto podklady:

- terénne prieskumy (Arka Košice, 2012),
- Územný plán VÚC Košického kraja - zmeny a doplnky 2009
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (MŽP SR, AUREX Bratislava, 2001),
- Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov v SR k 31.12.2010
- Štatistický lexikon obcí SR 1992, 2002
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (SAV Bratislava, 1977)
- Atlas krajiny Slovenskej republiky (MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, 2002)
- Zásady a pravidlá územného plánovania (VÚVA -Brno, Urbion Bratislava, 1983)
- Metodické usmernenie obstarania a spracovania územného plánu mesta (MŽP SR Bratislava, 2001)
- Údaje o sídle poskytnuté obstarávateľom.

1.6. Územnoplánovacia dokumentácia, územnoplánovacie podklady a územnotechnické podklady

a) *územnoplánovacia dokumentácia:*

ÚPN-Z Dvorníky-Včeláre z roku 1997

Uvedený regulačný plán je vzhľadom k zmene spoločensko-ekonomickej situácie už časovo prekonaný a nespĺňa aktuálne požiadavky pre usmerňovanie územného rozvoja a starostlivosť o životné prostredie tak ako to ukladá príslušná územnoplánovacia legislatíva - Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a Vyhláška č. 55/2001 Z .z MŽP SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Prieskumy a rozbor spracované Architektonickou kanceláriou ARKA – spol. s r.o. Košice – r. 2012

Zadanie pre územný plán obce Dvorníky-Včeláre – schválené zastupiteľstvom obce
b/ *Ostatné územnoplánovacie a územnotechnické podklady, týkajúce sa obcí:*

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dvorníky - Včeláre, spracovaného v roku 2008.

Obsahovo je využiteľná a bude zapracovaná do návrhu ÚPN-O.

Program odpadového hospodárstva Dvorníky – Včeláre:
(schválený rozhodnutím OÚ Košice – okolie, OŽP č. 97/08557-OŽPK/Kú zo dňa 27.10.1997)

c/ nadradená územnoplánovacia dokumentácia:

„ÚPN VÚC Košický kraj ZaD 2009 schválené uznesením Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja č.712/2009 a vyhlásené VZN č.10/2009 dňa 24. 8. 2009“.

Tento územný plán je vo svojich záväzných častiach (regulatívach funkčného využitia a priestorového usporiadania územia), uvedených vo vládnom nariadení k tomuto územnému plánu, resp. v uznesení regionálneho zastupiteľstva KSK, záväzným podkladom pre vypracovávanie územnoplánovacej dokumentácie nižších stupňov - najmä územných plánov miest a obcí.

Nadradeným územnoplánovacím podkladom je návrh Konceptie územného rozvoja Slovenska (KÚRS 2001), ktorý vypracoval AUREX Bratislava. Vláda Slovenskej republiky ho prerokovala a schválila na základe tejto koncepcie vypracované Zásady pre realizáciu územného rozvoja Slovenska. KÚRS 2001 koncipuje princípy dlhodobého územného rozvoja Slovenskej republiky z hľadísk racionálneho využívania územia vo väzbe na predpokladaný sociálno-ekonomický a kultúrny rozvoj, s prihliadnutím na koncepciu a stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Predikuje dlhodobý rozvoj sídelného systému, krajinej štruktúry a ochrany a tvorby životného prostredia, zosúladujúc ich s odvetvovými rozvojovými koncepciami (výroba, sociálna, dopravná a technická infraštruktúra, rozvoj rekreácie a turizmu). Určuje i verejnoprospešné stavby celorepublikového charakteru, najmä v oblasti nadradenej verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Rozvojová koncepcia územného rozvoja Slovenska je zároveň zosúladená s podmienkami a zámermi európskeho kontextu v zmysle "Zásad politiky rozvoja európskeho priestoru", prijatými v roku 1994 zasadáním Rady Európskej únie.

1.7. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu

na územie obce, vrátane výstupov zo záväznej časti

Zo záväznej časti Územného plánu VÚC Košického kraja v znení jeho zmien a doplnkov z roku 2009 vyplývajú pre riešenie územného plánu obce Dvorníky - Včeláre najmä tieto záväzné regulatívy:

2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry:

2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,

2.15.1. podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa;

- zvolensko-juhoslovenskú rozvojovú os Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice (územie ležiace v Košickom kraji),

2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,

2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,

- 2.19. zachovávať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
2.20. vytvárať podmienky pre dobrú dostupnosť vidieckych priestorov k sídelným centrá, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí.

3. V oblasti sociálnej infraštruktúry:

- 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov,
3.3. vytvárať podmienky pre výstavbu ubytovacích zariadení dôchodcov s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,
3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
3.8. podporovať rozvoj existujúcich a nových kultúrnych zariadení ako neoddeliteľnú súčasť poskytovania kultúrnych služieb obyvateľstvu a zachovania kultúrneho dedičstva, podporovať proporcionálny rozvoj kultúrnej infraštruktúry a budovanie domov tradičnej ľudovej kultúry,

4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky:

- 4.1. považovať priestory Slovenského krasu za významné priestory rekreácie a turistiky a vytvoriť územno-technické a dopravné podmienky na ich ďalší rozvoj,
4.6. rešpektovať poslanie národných parkov, považovať národné parky za národné dedičstvo a usmerňovať rozvoj na území národných parkov a ich ochranných pásiem s cieľom zachovať ich krajinný ráz, pričom;
4.6.1. do schválenia územnoplánovacej dokumentácie obce
4.6.1.1. neprekračovať hranice zastavaného územia obce novými rozvojovými zámermi okrem verejného technického a hygienického vybavenia územia,
4.6.1.2. mimo zastavaného územia nerozširovať existujúce funkčné plochy a nezakladať nové urbanizované (zastavané) priestory,
4.6.2. nové zariadenia cestovného ruchu a rekreácie prednostne umiestňovať do zastavaného územia obce,
4.6.3. vytvárať podmienky na prednostné vybavenie technickou infraštruktúrou,
4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
4.11. podporovať výstavbu nových stredísk cestovného ruchu a rekreácie len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, resp. územnoplánovacím podkladom príslušného stupňa,
4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu:

- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskej pôdy, predovšetkým chránených pôd a lesných pozemkov ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických

- premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb, prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridorov,
- 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súborov s ich ochrannými pásmami:
- c) objekty a územia zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR,
 - d) archeologické náleziská evidované v Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk SR,
- 5.5. vytvoriť podmienky pre postupnú obnovu nehnuteľných kultúrnych pamiatok zapísaných v Ústrednom zázname pamiatkového fondu SR,
- 5.7. rezervovať vo výrobných zariadeniach plochy na uplatňovanie moderných ekologických technológií a prechod na spaľovanie zemného plynu, v prospech eliminovania príčin poškodenia životného prostredia,
- 5.8. v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť, z prvkov územného systému ekologickej stability vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
- 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
- 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činnosti na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciu vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov.
- 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody;
- 5.13.1. vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,
 - 5.13.4. vytvárať podmienky pre prednostnú realizáciu verejného technického vybavenia v urbanizovaných priestoroch,
- 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.3. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách doplnkových koridorov TEN-T; železničné prepojenia: - Lučenec – Košice,
- 6.4. rešpektovať dopravné siete (cestné komunikácie) zaradené podľa európskych dohôd (AGR, AGC, AGTC);
- Rimavská Sobota – Košice,
- 6.10. chrániť koridor pre rýchlostnú cestu R2 hranica kraja – Rožňava – Košice (v úseku cez horský priechod Soroška tunelový variant) s prepojením na diaľnicu D1,
- 6.12. chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich priesťahov v základnej komunikačnej sieti miest a to
- 6.12.1. cestu I/50 úsek (Zvolen) hranica kraja – Rožňava – Košice s prepojením na diaľnicu D1, vrátane plánovaných mimoúrovňových dopravných uzlov a úsek Košice – Michalovce – Vyšné Nemecké (hraničný priechod na Ukrajinu),
- 6.18. v oblasti rozvoja železničnej dopravy chrániť priestory pre

6.18.3. železničný dopravný koridor južného magistrálneho ťahu v úseku (Rimavská Sobota) – Plešivec – Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice na zdvojkolajnenie a elektrifikáciu,

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

- 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
- 7.4. na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou využívať prednostne zdroje podzemných vôd,
- 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
- 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
- 7.11. prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarň odpadových vôd v sídlach:
 - 7.11.1 ležiacich v ochranných pásmach zdrojov vody,
 - 7.11.2 s vybudovaným vodovodom,
 - 7.11.3.nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja
 - 7.11.4. nachádzajúcich sa v chránených vodohospodárskych oblastiach,
- 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EÚ,
- 7.14. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,
- 7.16. chrániť koridor pre výstavbu zdrojového plynovodu súbežne s trasou medzištátneho plynovodu Bratstvo územím okresov Michalovce, Trebišov, Košice – okolie a Rožňava,

8. V oblasti hospodárstva:

- 8.2. zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
- 8.4. stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný územný systém ekologickej stability,
- 8.5. podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach prírody a v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov,
- 8.6. na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
- 8.7. zabezpečiť starostlivosť o zachovanie a stabilizáciu plošnej výmery lesných pozemkov,
- 8.8. zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a udržanie priaznivej druhovej a vekovej štruktúry,
- 8.10. podporovať rozvoj tradičnej remeselnej výroby a nevýrobných činností súvisiacich s lesnou činnosťou ako integrovanú súčasť lesného hospodárstva, podporujúce rozvoj vidieka,
- 8.11. vychádzať v územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov,
- 8.12. vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia so zohľadnením špecifík jednotlivých regiónov kraja,

- 8.17. b) podporovať efektívne zavádzanie výroby elektrickej energie a tepla z dostupných obnoviteľných zdrojov,
c) podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie.

Verejnoprospešné stavby

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. Cestná doprava

- 1.3. rýchlostná cesta R2 hranica kraja – Rožňava – Košice (v úseku cez horský priechod Soroška tunelový variant) s prepojením na diaľnicu D1 a súvisiace súbežné cesty,
1.5. cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prietahov v základnej komunikačnej sieti miest
1.5.1. cesta I/50 v úseku (Zvolen) hranica kraja – Rožňava – Košice na diaľnicu D1, ..

2. Železničná doprava

- 2.3. zdvojnásobenie a elektrifikácia južného magistrálneho ťahu v úseku (Rimavská Sobota) – Plešivec – Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice,

5. Nadradená technická infraštruktúra

- 5.8. stavba zdrojového plynovodu súbežne s trasou medzištátneho plynovodu Bratstvo územím okresov Michalovce, Trebišov, Košice – okolie a Rožňava,

1.8. Osobitné podmienky alebo obmedzenia rozvoja obce

Rozvoj obce obmedzujú alebo limitujú ochranné pásma, vyplývajúce zo všeobecne platných predpisov, resp. miestnych požiadaviek:

ochranné pásmo cestných komunikácií a železnice,
ochranné pásmo vzdušných elektrovedení a transformovní,
ochranné a bezpečnostné pásma VTL a STL plynovodu,
ochranné pásmo trás vodného hospodárstva,
ochranné pásmo telekomunikačných trás a zariadení,
ochranné pásmo pamiatkovej zóny a kultúrno-historických objektov,
ochranné pásmo cintorína,
pásmo hygienickej ochrany zariadení živočíšnej výroby,
pásmo hygienickej ochrany vodných zdrojov,
ochranné pásmo vodných tokov.

1.9. Mapové podklady

Pre vypracovanie územného plánu obce Dvorníky – Včeláre boli z Geodetického a kartografického ústavu Bratislava, získané nasledovné mapové podklady:

- základná mapa SR (ZM 10) v m 1:10 000, v rozsahu celého katastra obce
- základná mapa SR (ZM 50) v m 1:50 000, v rozsahu riešeného záujmového územia obcí (ťažiskového priestoru osídlenia - KÚRS 2001).
- z Katastrálneho úradu v Moldave n/B bol obstarávateľovi poskytnutý vektorový mapový podklad KN v rozsahu k.ú.obce pôvodná parcelácia, hranice a kódy BPEJ, pre riešenie zastavaného územia. Podklad zastavaného územia obce bol vektorovo doplnený vrstevnicami z mapového podkladu ZM 10.

2. Urbanistická štruktúra sídla

Urbanistická štruktúra sídla vychádza z prírodných daností a vývoja obce. Obytná zástavba sa rozvíjala prevažne okolo obslužnej komunikácie. Urbanistická štruktúra zástavby sídla je tvorená prevažne zástavbou rodinných domov, ktoré sú väčšinou jednopodlažné s podkrovím. Väčšina domov je vo vyhovujúcom stavebno-technickom stave.

Prevažne v centrálnej časti sa nachádzajú objekty občianskej vybavenosti. Celý tento priestor je doplnený čiastočne upravenými plochami verejnej zelene. Disponibilita tohto priestoru dáva možnosti jeho dotvorenia s plochami verejnej zelene a drobnou architektúrou s parkovými úpravami.

Pôvodná architektúra objektov sa zachovala iba na starších objektoch, ktoré potrebujú rekonštrukciu resp. prestavbu. Súčasná obytná zástavba pochádza prevažne len z 20. storočia.. Po roku 1945 sa murované domy stavali na pôdoryse L a neskôr štvorcovom. Sú podpivničené s prístavbami pre domáce hospodárstvo, skladovanie a chov drobných domácich zvierat. Novšou zástavbou sa obec rozširovala a vytvorili sa paralelné a kolmé ulice s novšou už poschodovou zástavbou prevažne so sedlovými a valbovými strechami. Pre výstavbu rodinných domov sa využili a využívajú voľné plochy vo východnej a čiastočne v južnej časti.

Areály poľnohospodárskej výroby sú situované vo Dvorníkoch na severnom vo Včelároch na južnom okraji sídla. Obidve lokality sú situované mimo obytnej zóny a sú vhodné na intenzifikáciu v rámci jestvujúcich hraníc. Areály poľnohospodárskej výroby neobmedzujú extenzívny rast sídiel..

Športový areál (futbalové ihrisko) je situovaný v severnej časti od zastavaného územia.

Štruktúra obytnej zástavby v sídle je tvorená objektmi rodinných domov. Situovanie objektov na pozemkoch je pozdĺž ulíc v zadnej časti sú hospodárske objekty a plochy záhrad.

Pre súčasnú urbanistickú štruktúru a priestorové usporiadanie obce je charakteristické jej rozloženie pozdĺž cesty III/050238 prechádzajúcej obcou s kompaktnou zástavbou. Táto cesta je základom urbanistickej štruktúry na ktorú nadväzujú všetky miestne prístupové a obslužné komunikácie. Zástavba sa prirodzene dopĺňa sústavou miestnych komunikácií a trasami technickej vybavenosti.

Štandardnými zariadeniami sociálneho a komerčného občianskeho vybavenia je obec primerane vybavená.

2.1. História obce

Najstaršia písomná zmienka o obci Dvorníky je z roku 1314 v súvislosti s pozemkom Zemlény (Varšík). V roku 1340 sa širšia rodina Rornai delí o svoje majetky a Dvorníky dostáva vetva sídliaca na Turnianskom hrade.

Ďalšie osudy obce sú úzko späté s jeho panstvom, ktorého obec bola majetkom. Rodina Tornai vymrela po meči Jánom II. a ich majetky prešli do rúk kráľa. Kráľ majetok a teda aj Dvorníky vymenil s chorvátskym a slavonským bánom Pavlom Bessenyóm. Od roku 1430 sa vystriedalo niekoľko vlastníkov tohto územia z niekoľkých panovníckych rodov. V roku 1617 panstvo kúpil Maximilián Keglevich (Buzinkai) a tak sa Keglevichovci na dlhý čas stali tunajšími zemepánmi.

Obyvateľstvo obce sa zaoberalo poľnohospodárstvom a do 20. stor. aj vinohradníctvom. Po II. svetovej vojne sa pre rozvoj obce sa stalo dôležitým vybudovanie železničnej trate Turňa nad Bodvou – Rožňava, keď jednou zo železničných zastávok postavenou r. 1955 sa stali aj Dvorníky. Táto železničná trať zlepšila spojenie obce so širším okolím a umožnila rozvoj priemyslu Dvorníkov. Z hľadiska pracovných možností bolo významným otvorením vápencového lomu pre VSŽ vo Včelároch a v r. 1973 cementárne Turňa v katastri obce. V k.ú. obce bol aj kameňolom.

Pôvodná obec Včeláre nepatrí medzi najstaršie osídlenia turnianskeho územia, ale v r. 1314 sa v listine opisujúcej hranice darovanej zeme Zemlengumulchi vykrojenej z Dvorník sa spomína Stará usadlosť (Infine Othelek), ktorá ležala na území dnešných Včelárov. V roku 1964 sa stali Včeláre súčasťou obce Zádielske Dvorníky a v roku 1990 obce Dvorníky – Včeláre.

2.2. Súčasný stav urbanistickej štruktúry a funkčné členenie

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí obec Dvorníky - Včeláre do druhej veľkostnej skupiny (200 - 500 obyv.) obcí v Košickom kraji. Je vidieckym sídlom.

Charakter zástavby v zastavanom území Dvorníky a v zastavanom území Včeláre je rozdielny. V Dvorníkoch prevažuje jednopodlažná alebo dvojpodlažná zástavba rodinných domov. V centrálnej časti je základná kostra sídla pôvodná, zachovalo sa však iba málo pôvodných domov s typickými znakmi vidieckej architektúry tohto regiónu. Novšie domy, boli postupne budované na parcelácii okolo rozvetvujúcich sa miestnych komunikácií. Včeláre si dodnes zachovali výzor obce z prelomu 19. a 20. stor.

2.3. Urbanistická koncepcia a kompozícia

Princíp urbanistickej koncepcie a kompozície ďalšieho rozvoja obce spočíva najmä v prirodzenom naviazaní na logiku jej doterajšieho urbanistického vývoja a na jeho súčasnú urbanistickú štruktúru. Štýl zástavby v navrhovaných rozvojových plochách zodpovedá prirodzenému charakteru obytnej zástavby s priestorovo členenými sústavami rôznych funkčných objektov, primerane koncipovaných k miestnym prístupovým komunikáciám. Navrhované objekty rodinných domov majú byť maximálne dvojpodlažné na tradične usporiadaných pozemkoch, ukončovaných plochami prídomevých záhrad.

Dôležitým faktorom urbanistickej kompozície je zachovanie a rozvíjanie prirodzeného začlenenia navrhovanej obytnej zástavby. Doterajší vzhľad, spočívajúci v racionálne usporiadanej sústave menších a členených zoskupení hmôt objektov je nevyhnutné zachovať a naďalej rozvíjať. Udržiavať pritom rozličnosť a priestorovú mnohorakosť (pestrosť) usporiadania a využívania prídomevých hospodárskych stavieb a úžitkových záhrad. Rešpektovať charakteristickú druhotnú krajinnú štruktúru v najbližšom okolí obce, vrátane skupín zelene.

Kompozícia obce je dôležitá i z diaľkových pohľadov, najmä od cesty I. triedy. Vo vnútorných priestoroch obce je potrebné naďalej zachovať, podporovať a rozvíjať priestorovú členitosť, rozmanitosť štruktúry stavebných objektov a usporiadania zástavby na pozemkoch. Zvlášť dôležité bude rešpektovanie tohto charakteristického znaku priestorovej rozmanitosti i v priestoroch navrhovanej sústredenej výstavby nových rodinných domov, kde bude pre dosiahnutie prirodzenej rozmanitosti vhodné využívať lokálne prírodné danosti, terénne podmienky a zámerné architektonické členenie a priestorové riešenie štruktúry objektov. Potrebné je rešpektovať a rozvíjať charakteristický výraz uličných priestorov v jestvujúcej zástavbe.

Územný plán definuje hlavné princípy urbanistickej koncepcie a priestorovej kompozície, určuje osobitné podmienky alebo obmedzenia a stanovuje záväzné a smerné regulatívy, vzťahujúce sa k faktorom verejných záujmov a priestorom a funkciám v sídle. Vymedzuje možnosti funkčného využitia územia, spôsobu a intenzity jeho zastavania.

V návrhu územného plánu obce je určené:

- rešpektovanie jestvujúcej urbanistickej štruktúry všetkých častí obce v rámci funkčného členenia a charakteru zástavby, ktorá vznikla v rôznych historických etapách a ich integráciu do funkčného urbanistického celku.

- návrh zástavby mimo súčasne zastavané územie obce je riešené tak, aby boli vytvorené priestorové a funkčné väzby na súčasnú urbanistickú štruktúru sídla.

- z hľadiska celkovej urbanistickej koncepcie obce sa navrhuje viac rozvojových lokalít a lokality vyhodnotiť z hľadiska časovej výhodnosti realizácie výstavby, vplyvu objektívnych a subjektívnych faktorov (PP, vlastnícke vzťahy, pripravenosť územia v rámci technickej a dopravnej infraštruktúry) a členiť ich na navrhované a výhľadové.

- minimalizáciu konfliktov výrobných, skladových a poľnohospodárskych areálov a prevádzok z aspektu kvality životného prostredia a dopravných väzieb.

- dobudovanie športových zariadení s príslušnou vybavenosťou.

- priestorové zásady a regulatívy pôdorysného a výškového usporiadania zástavby tak, aby boli rešpektované historické dominanty a kompozične významné urbanistické a architektonické celky.

2.4. Osobitné požiadavky na urbanistickú koncepciu obce

Územný plán musí definovať hlavné princípy urbanistickej koncepcie a priestorovej kompozície, určiť osobitné podmienky alebo obmedzenia a stanoviť záväzné a smerné regulatívy, vzťahujúce sa k faktorom verejných záujmov a priestorom a funkciám v sídle. Vymedzí možnosti funkčného využitia územia, spôsobu a intenzity jeho zastavania.

V návrhu územného plánu obce je potrebné:

- rešpektovanie jestvujúcej urbanistickej štruktúry všetkých častí obce v rámci funkčného členenia a charakteru zástavby, ktorá vznikla v rôznych historických etapách a ich integráciu do funkčného urbanistického celku,

- návrh zástavby mimo súčasne zastavané územie obce riešiť tak, aby boli vytvorené priestorové a funkčné väzby na súčasnú urbanistickú štruktúru sídla,

- z hľadiska celkovej urbanistickej koncepcie sídla navrhnúť viac rozvojových lokalít a lokality vyhodnotiť z hľadiska časovej výhodnosti realizácie výstavby, vplyvu objektívnych a subjektívnych faktorov (PP, vlastnícke vzťahy, pripravenosť územia v rámci technickej a dopravnej infraštruktúry) a členiť ich na navrhované a výhľadové,

- minimalizáciu konfliktov výrobných, skladových a poľnohospodárskych areálov a prevádzok z aspektu kvality životného prostredia a dopravných väzieb,

- dobudovanie športových zariadení s príslušnou vybavenosťou,

- navrhnúť priestorové zásady a regulatívy pôdorysného a výškového usporiadania zástavby tak, aby boli rešpektované dominanty: kostol a kúria a kompozične

- významné urbanistické a architektonické celky,
- riešiť lokality pre rozvoj cestovného ruchu z hľadiska ich priestorovo kompozičných a dopravných väzieb na obec a okolie,
- s rešpektovaním požiadaviek na environmentálne vhodné a bezpečné využívanie územia.

2.5. Regulácia funkčného využitia plôch a zástavby

funkčné zónovanie jednotlivých priestorov obce a usporiadanie jej vnútornej štruktúry so snahou o odstránenie alebo minimalizovanie prevádzkových konfliktov a vzájomných negatívnych ovplyvnení jednotlivých druhov zástavby. Pre praktické dosiahnutie vhodnej výstavby v jednotlivých častiach obce sa v územnom pláne stanovuje regulácia prípustnosti jednotlivých funkcií v konkrétnom území obce nasledovne:

Funkčná plocha pre rodinné domy

- a) územie slúži:
 - pre bývanie formou rodinných domov s prislúchajúcimi nevyhnutnými zariadeniami (napr.: garáže, hospodárske stavby).
- b) na území je prípustné umiestňovať:
 - rekreačné objekty chát a chalúp,
 - rekreačnú vybavenosť – penzión,
 - objekty drobnej výroby hygienicky vhodné do obytnej zóny,
 - verejné a technické vybavenie,
 - v objektoch rodinných domov je možné situovať prevádzky komerčného charakteru a služieb,
- c) na území je zakázané umiestňovať:
 - plochy základnej, vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva a športovej vybavenosti a zariadení.

Funkčná plocha pre zmiešanú alebo polyfunkčnú zástavbu.

Územie slúži

pre prevažne obytnú zástavbu a pre doplnujúce umiestnenie zariadení základnej vybavenosti. obchodných, sociálnych a správnych zariadení. kombinovaných s funkciou bývania

b) Na území je prípustné umiestňovať:

rodinné a viac bytové domy vo voľnej alebo skupinovej zástavbe viacúčelové objekty s funkciou bývania, doplnenou o funkciu maloobchodu, zdravotníctva, alebo menších bývanie nerušiacich živnosti a nevýrobných (osobných) služieb samostatné objekty základnej občianskej vybavenosti. maloobchodu, nerušiacich živností a nevýrobných služieb alebo zariadenia pre kultúru a pre verejné stravovanie.

c) Na území je zakázané umiestňovať:

plochy vyššej a rekreačnej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva a športovej vybavenosti a zariadení.

Funkčná plocha občianskej vybavenosti

- a) územie slúži:
 - pre stavby základnej a vyššej občianskej vybavenosti;
- b) na území je prípustné umiestňovať:
 - zariadenia pre maloobchod, služby, živnostenské aktivity nerušivého charakteru pre obytnú funkciu,
 - verejné a technické vybavenie,

rekreačnú vybavenosť – penzión,
plochy ihrísk,
plochy zelene.
c) na území je zakázané umiestňovať:
plochy bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

Funkčná plocha športovej vybavenosti

a) územie slúži:
pre umiestnenie objektov, plôch a zariadení rekreácie a športu pre obyvateľstvo
b) na území je prípustné umiestňovať:
verejné a technické vybavenie
objekty a zariadenia pre jednotlivé alebo skupinové rekreačné a športové aktivity
objekty pre doplňujúcu vybavenosť, súvisiacu s hlavnou funkciou
služobné byty pre správcov zariadení
plochy zelene.
c) na území je zakázané umiestňovať:
plochy základnej a vyššej vybavenosti, bývania, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

Funkčná plocha rekreačnej vybavenosti

a) územie slúži:
pre umiestnenie chalúp, rekreačných domčekov a záhradkárskeho lokalít
b) na území je prípustné umiestňovať:
verejné a technické vybavenie
objekty pre doplňujúcu vybavenosť, súvisiacu s hlavnou funkciou
plochy zelene
c) na území je zakázané umiestňovať:
plochy bývania, občianskej vybavenosti, priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, skladového hospodárstva.

Funkčná plocha výroby a výrobných služieb

a) územie slúži:
pre koncentrovanú výrobu, výrobné účely a služby, ktoré nemôžu byť situované v rámci obytnej funkcie z hľadiska hygienických a prevádzkových požiadaviek
b) na území je prípustné umiestňovať:
objekty pre živnosti, remeselné podnikateľské aktivity, výrobné areály
maloobchodné činnosti a služby
servisné a distribučné služby, opravárenskú činnosť
skladové objekty
účelové zariadenia špecifickej vybavenosti, ktoré nie sú vhodné do obytných, rekreačných a zmiešaných území,
zariadenia dopravy a technickej infraštruktúry.
c) na území je zakázané umiestňovať:
plochy bývania, základnej a vyššej vybavenosti, rekreácie a športu.

Funkčná plocha hospodárskych objektov

a) Územie slúži:
pre stavby a zariadenia rastlinnej a živočíšnej poľnohospodárskej výroby
b) Na území je prípustné umiestňovať:
služby súvisiace s poľnohospodárskou výrobou
agroturistické areály
c) Na území je zakázané umiestňovať:
plochy bývania, základnej a vyššej vybavenosti

2.6. Požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

navrhnuť územia určené na prestavbu a rekonštrukciu, príp. na asanáciu.

podľa potreby riešiť skôr individuálne asanácie objektov.

stavebné pozemky pre RD treba lokalizovať podľa týchto zásad:

- využiť disponibilné prieluky,
- novými obytnými okrskami vhodne dotvoriť územnú štruktúru obce
- predpokladanú potrebu do roku 2025 riešiť v etapách,

predpokladané plochy zástavby po časovom horizonte 2025 označiť ako rozvojové.

2.7. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania obce

Navrhovaným riešením územného plánu obce sa má dosiahnuť principiálne funkčné využívanie jednotlivých priestorov a usporiadanie vnútornej štruktúry so snahou o odstránenie alebo minimalizovanie príp. prevádzkových konfliktov a vzájomných negatívnych ovplyvnení jednotlivých druhov zástavby.

Územný plán stanoví priestorové a funkčné regulatívy územia formou záväzných a smerných regulatívov pre jednotlivé bloky zástavby, ktoré budú východiskom pri umiestňovaní stavieb a rekonštrukciách s regulatívami:

funkčná využiteľnosť pozemkov,

rešpektovanie obmedzujúcich javov, prvkov a činností v území ako komunikácie, technická infraštruktúra, ochranné pásma, atď..

Ostatné časti riešenia územia budú mať charakter smerných údajov.

Pre riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v návrhu územného plánu sú nasledujúce požiadavky:

vymedziť vhodné plochy pre ďalší územný rozvoj obce v rámci funkcie obytnej, vybavenostnej, výrobnjej a športovo rekreačnej,

pokiaľ možno, vyhýbať sa neekonomickému riešeniu jednostranne obostavaných komunikácií, aby sa nezvyšovali náklady na vybudovanie technickej infraštruktúry, popri rozvoji obytných funkcií obce zaoberať sa v adekvátnom rozsahu aj rozvojom ďalších funkcií územia,

pri lokalizácii novej zástavby rešpektovať stanovené ochranné, bezpečnostné a hygienické pásma, ako aj požiadavky ochrany prírody a prírodných zdrojov,

v návrhu sa stanoví využívanie všetkých disponibilných plôch v zastavanom území obce s rešpektovaním požiadaviek na environmentálne vhodné a bezpečné využívanie územia.

3. Kultúrne a výtvarné hodnoty sídla, ochrana pamiatok

1. V Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len "ÚZPF") sú v obci Dvorníky - Včeláre evidované národné kultúrne pamiatky (ďalej len "NKP") :

na k.ú. Dvorníky

kaplnka prístenná, č. parc. 154/13 - kaplnka ukrižovania Krista (ÚZPF č. 4680),

na k.ú. Včeláre

zemianska kúria č. parc. 16/2 - z 2. pol. 18. storočia (ÚZPF č. 4679),

ľudový dom orient. č. 5, č. parc. 59 – murovaný z prelomu 19. -20. storočia (ÚZPF č. 4678)

Na území obce sa nachádzajú aj archeologické lokality z praveku, žiarové pohrebisko z doby bronzovej a sídliska z eneolitu a mladšej doby bronzovej

V Územnom pláne obce je potrebné :

- rešpektovať pamiatkovo chránené objekty zapísané v ÚZPF
- navrhnúť obnovu kultúrno-historických drobných stavieb sakrálnej architektúry nachádzajúcich sa na území obce a riešiť úpravu jej okolia,
- preveriť možnosť zaradenia lokálne významných pamiatok do evidencie miestnych pamätihodnosti v zmysle § 11 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, v záväznej časti ÚPN-O uviesť povinnosť vyžiadať si stanovisko KPÚ Košice v územnom a stavebnom konaní väčších stavieb (nad 200m²) a líniových stavieb na celom dotknutom území , podľa §41, ods.4 pamiatkového zákona ,
- v záväznej časti ÚPN-O uviesť povinnosť postupovať v prípade náhodného archeologického nálezu mimo povolenú stavbu podľa §40 pamiatkového zákona.

Návrh:

rešpektovať kultúrne pamiatky,
rešpektovať ochranu archeologických lokalít a zväziť ich zapojenie do rozvoja rekreácie, pričom musia byť dodržané zásady ich ochrany.

4. Základné demografické údaje a prognózy

Údaje o obyvateľstve a o jeho sociálno-ekonomickej štruktúre a aktivite sú analyzované najmä na základe výsledkov, získaných v celoštátnom sčítaní obyvateľstva, domov a bytov Štatistickým úradom SR z roku 2011.

4.1. Retrospektívny demografický vývoj obce

Doterajší demografický vývoj od r.1970 zaznamenával neustály pokles trvale bývajúceho obyvateľstva. Podľa výsledkov jednotlivých cenzov, bol dlhodobý vývoj počtu obyvateľov obce nasledovný:

rok cenzu	počet obyvateľov	medzicenzový		
		nárast/pokles		
		absolútne	relatívne	priemer/rok
1970	529	0	5,29%	0,00%
1980	512	-17	96,79%	-0,17%
1991	441	-71	86,13%	-0,71%
2001	445	4	100,91%	0,04%
2011	440	-5	99,77%	-0,01%

Stav a vývoj obyvateľstva

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %
pomaly rastúca	+2 – + 5 %
stagnujúca	-2 – + 2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

predproduktívny vek	0 – 14 rokov
produktívny vek	muži 15 – 59 rokov, ženy 15 - 54 rokov
poproduktívny vek	muži 60 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

K 31.12. 2010 žilo v obci Dvorníky - Včeláre 440 obyvateľov, čo predstavuje 0,37% z celkového počtu obyvateľov okresu Košice-okolie. Podľa dostupných výsledkov SOBD 2011, klesol počet obyvateľov obce na 438 obyvateľov.

Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1363 ha, priemerná hustota osídlenia je 32 obyvateľov na 1 km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1991 – 2011

Rok sčítania	1991	2001	2010	2011
Počet obyvateľov	441	445	440	438
Prírastok obyvateľov		+4	- 5	-2
Ø ročný prírastok		+ 0,089%	-0,12%	- 0,22%

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva obec Dvorníky - Včeláre zaznamenala do roku 2001 nárast počtu obyvateľov, kedy bol priemerný ročný prírastok +0,089% Po roku 2001 došlo k poklesu počtu obyvateľov a prírastok obyvateľov dosiahol zápornú hodnotu s priemerným ročným prírastkom -0,12% (k roku 2010) a -0,22% (podľa SOBD 2011). Vzhľadom na demografický pokles sa obec dostáva do kategórie regresívnej populácie.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 2001 – 2010

Rok	Počet obyvateľov			
	Spolu	Vekové skupiny		
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny
2001 ¹⁾ abs.	445	95	186	101
%	100,0	21,3	41,70	22,69
2010 abs.	440	61	279	100
%	100,00	13,86	59,5263,40	22,72

¹⁾údaj podľa SODB

Z uvedeného prehľadu (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) môžeme konštatovať, že v obci Dvorníky - Včeláre dochádza k postupnému starnutiu obyvateľstva.

4.2. Demografická prognóza

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2004) a doterajšieho vývoja obyvateľstva, možno očakávať nasledovný demografický vývoj mesta.

Počet obyvateľov za obdobie rokov 1991 až 2011 zaznamenával len čiastočný pokles. Vzhľadom na zmenené politicko-ekonomické pomery (zrušenie hraničných priechodov, rozvoj turistického ruchu) a zabezpečenie rozvojových možností jestvujúcich funkčných plôch výrobných kapacít a záujem o bývanie (v roku 2011 – 2013 bol 36 nájomných bytov plne obsadených) v obci z okolitých sídiel, navrhujeme rast obce o počet evidovaných záujemcov o bývanie.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2030 v obci Dvorníky - Včeláre sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2030

Rok	2001	2011	2030
Dvorníky	-	-	-
Včeláre	445	440	600

4.3. Zamestnanosť a ekonomická aktivita obyvateľstva

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 445 obyvateľov obce tvorilo 229 ekonomicky aktívnych osôb.

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Košice - okolie vykazoval v septembri 2012 22,68 %-nú mieru evidovanej nezamestnanosti. V samotnej obci Dvorníky - Včeláre bolo v mesiaci október 2012 evidovaných 50 uchádzačov o zamestnanie.

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu - rok 2025 nárast poproduktívnej zložky populácie.

Predpokladaný vývoj zamestnanosti obyvateľstva

V riešení územného plánu je potrebné rozvoj obce orientovať tak, aby bol maximálne využitý rozvojový potenciál obce pre zvýšenie ponuky pracovných príležitostí. V zmysle stratégie rozvoja obce premietnutej v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa v obci plánuje rozvoj podnikania a podpora zriadenia výrobných a nevýrobných prevádzok, ktoré môžu prispieť k zvýšeniu ponuky pracovných miest v obci.

4.4. Domový a bytový fond

Ku dňu Sčítania obyvateľov a bytov v roku 2001 bolo v obci spolu 140 domov, z toho trvale obývaných 117 domoch.

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Dvorníky - Včeláre možno konštatovať, že doterajší vývoj bytov zaznamenal po roku 1991 iba malý prírastok bytov.

Priemerný vek rodinných domov je cca 35 rokov. Postavené sú prevažne z materiálov kameň a tehla. Počet osôb na jeden byt v roku 2010 bol 3,41, čo je priaznivejší stav ako prognóza vývoja do roku 2025 za okres Košice okolie .

Výhľadová potreba bytov

Rok	Počet obyv.	Obložnosť bytu	Počet bytov celkom			Nová výstavba celkom	
			stav bytov	úbytok bytov	zost. bytov	návrh	spolu
2010	440	3,41	129	-	-	-	-
2030	600	3,0	200	-	129	71	200

Koncepcia návrhu bytových jednotiek

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné navrhnuť rozvoj bývania, tak aby bol dosiahnutý celkový cieľ zvýšenia kvality bývania na základe týchto ukazovateľov

- zvýšiť počet bytov približne o 50 b.j. pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 600, v roku 2030,
- riešiť rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov sídla a potrebám súvisiacim so znižovaním obložnosti bytov (min. 3,17 obyv./1 byt), úroveň celookresného priemeru,
- vytvoriť rezervu pozemkov pre bytovú výstavbu v podobe ponukových plôch pre príp. záujemcov z okolia,
- vymedziť plochy pre obytnú funkciu v rámci zastavaného územia na plochách nadmerných záhrad, jestvujúcich prieluk s možným obojstranným obstavaním uličného priestoru,
- preveriť potrebu výstavby sociálnych bytov a v prípade aktuálnosti vymedziť územie pre ich výstavbu,
- navrhnuť funkčné a priestorové regulatívy pre existujúce a navrhované obytné plochy.

5. Hospodárska základňa

5.1. Ťažba nerastných surovín

V južnej časti masívu Slovenského krasu na území obce Dvorníky - Včeláre je výraznou výrobnou činnosťou ťažba vápenca. Nachádza sa tu:

- dobývací priestor Včeláre – DP 164 (výhradné ložisko, sialitická surovina, VHS, a.s. Turňa nad Bodvou)
- dobývací priestor Včeláre – DP 285 (výhradné ložisko, vápenec ostatný, Carmeuse Slovakia, s.r.o, Slavec)

- dobývací priestor Hostovce – DP 277 (výhradné ložisko, vápenec ostatný, VHS, a.s. Turňa nad Bodvou)
- Hrhov-Včeláre – OVL 286 (ložisko nevyhradeného nerastu, vápenec vysokopercentný , VHS, a.s. Turňa nad Bodvou)
- Včeláre –suť , LNN 4169 (ložisko nevyhradeného nerastu, ostatné suroviny, ŠtudŠ Bratislava)
- evidované výhradné ložisko Včeláre I (CHLÚ - 165) s určeným chráneným ložiskovým územím

5.2. Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 225,318 ha (údaje podľa katastr.port.). Obhospodarujú ich Štátne lesy SR, Urbariát PS Dvorníky, Carneus Slovakia,s.r.o.

5.3. Poľnohospodárska výroba

Na poľnohospodárskej pôde o celkovej výmere 498,54 ha v katastri obce hospodária podnikmi AGREKO, s.r.o., Hrhov a Agrodružstvo Turňa a niekoľkými menšími poľnohospodárskymi subjektmi. Jeden poľnohospodársky dvor je situovaný severne od zastavaného územia Dvorníky , pri ceste I/50. Využíva sa pre živočíšnu výrobu /hovädzí dobytok). Druhý hospodársky dvor je v miestnej časti Včeláre – je tam chov oviec.

Obidva areály sú v nevyhovujúcom technickom stave - vyžadujú kompletnú prestavbu podľa nových požiadaviek a funkčnej náplní resp. sú ponukovými plochami pre budúcich investorov v oblasti poľnohospodárskej alebo priemyselnej výroby a skladového hospodárstva príp. logistiky, vzhľadom na výhodnú polohu a dopravné napojenie.

Ďalšie aktivity v rámci poľnohospodárskej výroby predstavujú drobní hospodári v oblasti ovocinárstva.

5.4. Priemyselná výroba, stavebníctvo, výrobné služby a sklady

V južnej časti územia obce je umiestnený aj priemyselný areál cementárne Holcim - Východoslovenské stavebné hmoty, a.s., kde sa spaľuje komunálny odpad. Tieto výrobné činnosti, ktorých dopad na kvalitu životného prostredia a krajinnoekologické aspekty je veľmi výrazný, podstatne ovplyvňujú ďalší rozvoj obce. Pokračovaným rozšírením ťažby vápenca smerom západným je rozvoj zastavaného územia Včeláre pre funkciu bývania prakticky zamedzený.

Navrhovaná koncepcia priemyselnej výroby a výrobných služieb

Navrhované lokality pre priemyselnú výrobu a skladové hospodárstvo sú riešené v rámci jestvujúcich výrobných areálov a na území bezprostredne na nich naväzujúce - južným smerom pre uzavreté skladovacie boxy pre alternatívne palivá a zariadenie pre využitie alternatívnych zdrojov energie – západným smerom pre prestavbu existujúcej prístupovej komunikácie a nové logistické centrum, resp. na území jestvujúcich poľnohospodárskych dvoroch.

6. Občianska vybavenosť

Potreby rozvoja zariadení základnej občianskej vybavenosti sa vzťahujú najmä k územiám s koncentráciou jestvujúcej obytnej zástavby, vrátane vybavenosti sociálneho charakteru. Keďže demografické prognózy predpokladajú mierny rast počtu obyvateľov, možno jestvujúcu základnú vybavenosť považovať za kapacitne dostačujúcu s primeranou dostupnosťou..

Komerčné zariadenia občianskej vybavenosti sú lokalizované najmä v ťažiskových priestoroch obce. Podobne je umiestnená prevažujúca časť zariadení, poskytujúcich nevýrobné služby, resp. služby obyvateľstvu, zariadení pre kultúru, verejné stravovanie a verejné ubytovanie, ale aj administratívno - správnych zariadení .

Zo zariadení základného a vyššieho občianskeho vybavenia uvádzame súpis a rozbor tých zariadení, ktoré majú charakter sociálnej vybavenosti. Podkladom pre tento súpis boli najmä štatistické údaje z roku 2001, doplnené o novšie štatistické údaje a o miestne zisťovanie a údaje z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

6.1. Zariadenia pre školstvo, výchovu a vzdelávanie

V obci sa nachádza základná škola – malotriedka s počtom žiakov 9. Materskú školu navštevuje 24 detí. Objekty pre výhľadové obdobie sú navrhované na rekonštrukciu a modernizáciu najmä z hľadiska zníženie energetickej náročnosti prevádzky.

6.2. Kultúrna infraštruktúra

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorého kapacita je 150 sedadiel. Kultúrny dom z obdobia päťdesiatych rokov minulého storočia. Navrhujeme modernizovať, prestavať na viacúčelovú sálu a zvýšiť flexibilitu hlavnej sály, znížiť energeticke náročnosť prevádzky.

6.3. Zdravotníctvo

Poskytovanie primárnej zdravotnej starostlivosti je zabezpečené neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami v budove zdravotného strediska v Turni nad Bodvou v ktorom pôsobí praktický lekár pre dospelých, detský lekár, gynekológ a zubný lekár. Súčasťou zdravotného strediska je aj lekáreň. Potrebne je riešiť zlý technický stav tejto budovy, ktorý má vplyv na kvalitu poskytovaných služieb

6.4. Sociálna starostlivosť

Obec zabezpečuje občanom sociálnu starostlivosť poskytovaním opatrovateľskej služby, poskytovaním vecných a finančných pomoci.

Návrh:

vybudovanie klubu dôchodcov

výstavba sociálnych bytov (pre sociálne znevýhodnených občanov)

Správa, verejná správa, inštitúcie

Na území obce sa nachádza administratíva obecnej samosprávy V zásade sú potreby štátnej a samosprávnej administratívy saturované a netreba uvažovať so žiadnou územnou rezervou.

Obecný úrad (1+5 zamestnancov) sa nachádza vo viacúčelovom objekte mimo centra obce. Plánuje sa preloženie Obecného úradu do centra obce – Kultúrny dom.

Areál cintorína s domom smútku vyhovuje, výmera cintorína pre návrhové obdobie postačujúca.

Návrh:

rešpektovať súčasné administratívne a kultúrne zariadenia s možnosťou ich prestavby na vlastných pozemkoch,
riešiť situovanie lokality pre konanie kultúrnych a športových akcií

6.5. Vybavenosť komerčného charakteru, výrobné a nevýrobné služby

Komerčné zariadenia občianskej vybavenosti sú lokalizované najmä v ťažiskových priestoroch centra. Podobne je v centrálnej časti umiestnená prevažujúca časť zariadení, poskytujúcich nevýrobné služby, resp. služby obyvateľstvu.

6.6. Šport a rekreácia

Športové dianie v obci je sústredené najmä v školách a v priestoroch futbalového ihriska v severnej časti zastavaného územia sídla. Na území obce je pre športovcov k dispozícii futbalové ihrisko.

Požiadavky na riešenie:

v jestvujúcej i navrhovanej obytnej zástavbe je potrebné vytvárať najmä podmienky územnej saturácie bydlisku blízkych zariadení pre každodenné športovo-rekreačné (voľnočasové) aktivity a viacúčelovo využívať jestvujúce ihriská,
riešiť návrh detských ihrísk,
dobudovať chýbajúce hygienické zariadenie a ostatné technické zázemie pri futbalovom ihrisku
vybudovať viacúčelové ihrisko na školskom dvore, resp. v záhrade Klubu dôchodcov

6.7. Turizmus a cestovný ruch

Obec disponuje potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu predstavovaným prepojením kultúrnych, historických, umeleckých, architektonických, sakrálnych a folklórnych vzácností. Prírodné a kultúrne danosti sídla, ako aj susediacich oblastí, vytvárajú predpoklady na to, aby sa daná oblasť stala cieľom turistov a návštevníkov.

Pre rozvoj cestovného ruchu v obci sú rozhodujúce Zádielska dolina hrad Turňa nad Bodvou. Pre návštevníkov sú nedostatočne vybudované obslužné zázemia - tak stravovacie ako aj ubytovacie.

6.8. Služby pre cestovný ruch

Základné služby - ubytovanie a stravovanie pre návštevníkov priamo v obci chýbajú. Pre návrhové obdobie je predpoklad tieto služby realizovať formou ubytovania v súkromí.

7. Doprava a dopravné zariadenia

7.1. Cestná doprava

Severne je zastavané územie obce Dvorníky - Včeláre tangované v smere východ-západ cestou I/50, ktorá v komunikačnom systéme cestnej dopravy SR je medzinárodnou dopravnou trasou E 58/E 571 so smerom Bratislava-Nitra-Zvolen-Lučenec-Rožňava-Košice. Celoštátny nadregionálny význam tejto komunikácie už v súčasnosti vyžaduje zabezpečiť rýchle a kapacitné prepojenie dvoch hlavných centier republiky Bratislava - Košice.

Vychádzajúc z koncepcie siete diaľnic a rýchlostných ciest Slovenska je v platnej ÚPN VÚC Košického kraja chránený koridor pre trasu rýchlostnej cesty R2. Rýchlostná cesta je navrhovaná v súlade s Novým projektom výstavby diaľnic a rýchlostných ciest a uznesením vlády č.1084 zo dňa 19.12.2007 na základe ktorého bola definovaná trasa rýchlostnej cesty R2 „Diaľnica D1-(Trenčín) – Prievidza – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice – diaľnica D1(Košické Oľšany)“.

Pre trasu rýchlostnej cesty R2 v úseku Tornaľa – Košické Oľšany bola spracovaná dopravno-technická štúdia. Na danú stavbu prebehol proces posudzovania trasy R2 na ŽP. Za optimálne najvýhodnejší bol vybraný variant vedený južne od zastavaného územia obce s návrhom tunelového vedenia horským priechodom Soroška. Cesta R2 je navrhovaná kategórie R 24,5/120.

Existujúca cesta I/50 kategórie C 11,5/90 bude po výstavbe R2 plniť funkciu sprievodnej cesty k rýchlostnej ceste. Najbližšia navrhovaná mimoúrovňová križovatka I/50 s R2 je navrhovaná západne od zastavaného územia obce Dvorníky – Včeláre.

7.2. Železničná doprava

Južne od zastavaného územia obce je v smere východ - západ vedená rýchliková železničná trať č. 160 Košice – Plešivec – Zvolen, na ktorej je zriadená zastávka Dvorníky-Zádiel a výhybňa Dvorníky-Zádiel-Hrhov dvojkoľajný traťový úsek.

Železničná trať Košice – Zvolen je neelektrifikovaná (elektrifikovaná len v úseku Košice – Haniska pri Košiciach) je celoštátneho významu a spoluvytvára s traťou Košice – Žilina západo-východnú dopravnú os košického kraja. Je pripravovaná k zaradeniu do dohody AGTC. Na celej trati sa v návrhu období predpokladá elektrifikácia.

V zmysle ÚPN VÚC Košického kraja je potrebné v návrhu chrániť železničný dopravný koridor magistralneho ťahu v úseku (Rimavská Sobota) – Plešivec – Rožňava – Košice na zdvojkolajnenie a elektrifikáciu.

Charakteristika a návrh na cestnej sieti riešeného územia obce Dvorníky-Včeláre

Na cestu I/50 je komunikačná sieť obce Dvorníky aj Včeláre napojená v jednom napojovacom bode. V tomto bode sa na cestu I/50 napájajú v úrovňovej križovatke tieto cesty III. triedy:

cesta III/050 166 –Dvorníky-Včeláre – Včeláre na cestu I/50 napája stykovou križovatkou tvaru „T“ bez zrealizovaných samostatných zaraďovacích a odbočovacích pruhov.

cesta III/050 167 – Dvorníky-Včeláre – žel.stanica Dvorníky-Včeláre na cestu I/50 napája stykovou križovatkou tvaru „T“ bez zrealizovaných samostatných zaraďovacích

cesta III/050 238 v trase – križ. Dvorníky-Včeláre – Turňa nad Bodvou je vedená zastavaným územím obce. V obci cesta plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 a je vybudovaná premenlivej šírky vozovky- cestu radíme do kategórie MZ 7,5/50

- v extraviláne je cesta vybudovaná kategórie C 7,5/60

cesta III/050 263 v trase – Dvorníky-Včeláre – Zádiel . Cesta je v zlom technickom stave a je vybudovaná kategórie C 6,5/50. Je predpoklad nízkej dopravnej záťaže vzhľadom na územie, ktoré cesta obsluhuje.

Na cestách I. a III. triedy sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005. Zaťaženie sčítacieho úseku pre návrhové obdobie 2020 bolo napočítané pomocou priemerných výhľadových koeficientov nárastu jednotlivých druhov dopravy v skladbe dopravného prúdu pre cesty I..a III. triedy:

sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				%nákl. aut.
		nákl. aut.	osobné aut.	motocykle	vozidlá spolu	
I/50,00589, smer Hrhov-Turňa	2005	1583	4061	68	5712	27,7%
	2020	1995	8000	122	10117	19,7%
I/50,00590, smer Turňa-Drienov.	2005	2113	5960	15	8088	26,1%
	2020	2662	11741	27	14430	18,5%
III/050238,03966 Turňa nad Bod.	2005	299	1201	13	1513	19,8%
	2020	308	1321	14	1643	18,7%
III/050168,03960 smer Host'ovce	2005	71	458	7	536	13,3%
	2020	73	504	8	585	12,5%

Zo sčítania a výhľadového zaťaženia dopravy vyplýva, že cesta I/50 je silne dopravne zaťažená a je potrebná výstavba kapacitnej rýchlostnej cesty R2 v kategórii R 22,5/100 s vylúčením bodových a líniových závad výstavbou obchvatov mimo zastavané územia miest a obcí s vytvorením bezkolíznych mimoúrovňových dopravných uzlov.

Návrh

- pre obec je potrebná výstavba rýchlostnej cesty R2 v kategórii R 24,5/120 pre vylúčenie tranzitnej automobilovej dopravy mimo zastavané územie obce,
- cesta I/50 bude aj v návrhovom období plniť funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B1 v kategórii MZ 14/50,
- križovátku na zbernej komunikácii I/50 navrhujeme vybaviť zaraďovacími a odbočujúcimi pruhmi
- cesta III/050238 bude aj v návrhovom období v obci plniť funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 a bude vyhovovať jej kategória MZ 7,5/40

Ostatné miestne obslužné a prístupové cesty

Sieť ostatných miestnych komunikácií má charakter obslužných ciest funkčných tried C2, C3.

Návrh na existujúcej sieti miestnych komunikácií

- miestne komunikácie budú aj v návrhovom období radené do funkčných tried C2 a C3,
- v novonavrhovaných lokalitách vo východnej a južnej polohe obce navrhujeme vybudovať komunikačný systém ciest funkčných tried C2, C3, kategórie MO 7,5/40 so šírkou vozovky 6,5 m a obojstrannými chodníkmi pre peších min. šírky 1,5 m, v zmysle STN 736110.

Požadovaná šírka uličného priestoru je min. 12,0 m so zabezpečením rozhľadových pásiem v križovatkách,

- slepo ukončené ulice dlhšie ako 100 m navrhujeme ukončiť obratiskom.

7.3. Pešia a cyklistická doprava

V súčasne zastavanom území obce sú vybudované chodníky v centrálnej časti južne pozdĺž cesty III/050 238 kde to uličný priestor umožní. V ostatných častiach pre peší pohyb sa využívajú komunikácie a pridružený uličný priestor. Pridružený uličný priestor je využívaný aj na pozdĺžne parkovanie vozidiel, čo tvorí prekážku pešiemu a cyklistickému pohybu.

Návrh

pozdĺž cesty III/050 238 v trase –križovatka Dvorníky - Včeláre – Turňa nad Bodvou navrhujeme zrealizovať peší chodník, slúžiaci na prístup autobusových zastávok SAD situovaných pri I/50 a v centre sídla. Pozdĺž tejto komunikácie navrhujeme vybudovať pešie chodníky min šírky 1,5m, je však potrebné previesť meranie širok uličného priestoru.

v nových lokalitách IBV navrhujeme pozdĺž obslužných komunikácií zrealizovať min. jednostranne pešie chodníky šírky min. 2,0m

Značkované turistické chodníky:

Na sieť turistických značkovaných chodníkov je obec napojená červenou turistickou trasou.. Turistický chodník je značený zo žel. zastávky Dvorníky - Zádiel mesta do Zádielskej tiesňavy pozdĺž cesty III/050 263 v trase – Dvorníky - Včeláre – Zádiel . Značený turistický chodník a cyklotrasa pozdĺž ciest III. triedy a po šírko nepostačujúcich miestnych komunikáciách tvorí vážnu dopravnú závalu, nakoľko nie sú vybudované v týchto úsekoch ani chodníky pre peších.

7.4. Statická doprava

V obci sú zriadené parkovacie plochy predovšetkým pre potreby maloobchodných zariadení v centrálnej časti , ďalšie sú vybudované pri obecnom úrade.

sústredená parkovacia plocha v centre obce, s vyznačením parkovacích miest - pre 21 vozidiel s kolmým radením.. Parkovisko sa používa aj pri bohoslužbách v rímsko-kat. kostole, nakoľko súčasne v tom čase sa nekonajú podujatia v kultúrnom dome.

Iné parkovacie plochy pre potreby občianskej vybavenosti v obci nie sú zriadené, vozidlá parkujú pozdĺž ciest a na plochách zelene uličného priestoru.

Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe si stavajú garáže podľa potreby na vlastných pozemkoch a na krátkodobé parkovanie využívajú uličný priestor pred oplotením pozemkov rodinných domov. Pozdĺžne parkovanie aj v lokalitách rodinnej zástavby je prekážkou pešieho pohybu a značených cyklotrás. Taktiež dochádza k devastácii zelene.

Služby motoristom

Severo-západne od zastavaného územia obce s dopravným napojením na cestu I/50 je situovaný pneuservis.

Osobná hromadná doprava

Obec Dvorníky - Včeláre sú obsluhovaná 5-timi prímestskými linkami SAD, ktoré majú autobusovú zastávku zriadenú pri ceste I/50 resp. v centre . Zastávky majú vybudované prístrešky pre cestujúcich

Prímestské linky:

808 405 Dobšiná – Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice

808 433 Rožňava Silická Jablonica – Turňa nad Bodvou

802 450 Košice – Košice USS – Cestice – Mokrance – Moldava nad Bodvou – Turňa nad Bodvou – Včeláre

802 454 Košice- Košice USS – Moldava nad Bodvou – Turňa nad Bodvou – Silická Jablonica

802 463 Kechnec – Perín Chým – Veľká Ida – Cestice – Mokrance – Moldava nad Bodvou – Turňa nad Bodvou – Dvorníky – Včeláre

Návrh

- situovanie existujúcich autobusových zastávok SAD je vyhovujúce aj pre návrhové obdobie, nakoľko pešia dostupnosť na zastávky nepresahuje vzdialenosť 500 m, čo je v súlade s STN 73 6110

V súčasnosti je v procese realizovania zastávka na znamenie pri bytovkách.

Ochranné pásma a hluk od cestnej dopravy

Základné cestné ochranné pásmo je podľa vyhlášky FMD č.35 z roku 1984 pre:

rýchlostné cesty 100m,

cesty I. triedy 50m,

II. triedy 25m,

III. triedy 20m, od osi ciest v extravilánových úsekoch.

Letecká doprava

Riešené územie sa nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

Upozorňujeme však na skutočnosť, že v zmysle § 30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Leteckým úradom SR nasledujúce stavby:

- stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods.1 písmeno a)
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods.1 písm. b)

- zariadenia, ktoré môžu narušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods.1 písmeno c),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods.1 písmeno d).

V súčasne zastavanom území obce sú projekčne pripravené, ale nevybudované chodníky. Pre peší pohyb sa využívajú komunikácie a pridružený uličný priestor. Pridružený uličný priestor je využívaný aj na pozdĺžne parkovanie vozidiel, čo tvorí prekážku pešiemu a cyklistickému pohybu.

Návrh

- pozdĺž cesty III/050 238 v trase – križ. Dvorníky-Včeláre – Turňa nad Bodvou navrhujeme zrealizovať peší chodník slúžiaci na prístup autobusových zastávok SAD situovaných pri I/50 a v centre sídla. Pozdĺž tejto komunikácie navrhujeme vybudovať pešie chodníky min šírky 1,5m, je však potrebné previesť meranie širok uličného priestoru.

- v nových lokalitách IBV navrhujeme pozdĺž obslužných komunikácií zrealizovať min. jednostranne pešie chodníky šírky min. 2,0m

Značkové turistické chodníky:

Na sieť turistických značkových chodníkov je obec napojená červenou turistickou trasou. Turistický chodník je značený zo žel. zastávky Dvorníky-Zádiel mesta do Zádielskej tiesňavy, pozdĺž cesty III/050 263 v trase – Dvorníky - Včeláre - Zádiel .

Značený turistický chodník a cyklotrasa pozdĺž ciest III. triedy a po šírko nepostačujúcich miestnych komunikáciách tvorí vážnu dopravnú závalu, nakoľko nie sú vybudované v týchto úsekoch ani chodníky pre peších.

8. Vodné hospodárstvo

8.1. Zásobovanie pitnou vodou

Súčasný stav

Obec má vybudovaný gravitačný vodovod od r. 1936 - rekonštruovaný v r. 1974 a . 1994.

Vodovod z potrubia PVC jednotného prierezu DN 80 má líniový charakter a je situovaný pod terénom. Nad resp. v úrovni terénu je uložené príslušenstvo a zariadenie vodovodu t.j. hydranty, uzatváracie armatúry, vodomerná šachta a pod. Vodovodné potrubie sa nachádza v hĺbke cca 1,5 – 1,7 m pod povrchom terénu. Na trase vodovodu sa nachádzajú podzemné hydranty s uzatváracou armatúrou, trasové uzávery, armatúrna šachta, domové prípojky a združená prípojka. Terén má mierne členitý charakter, je prehľadný a zástavba je súvislá.

Aj napriek zrealizovanému obecnému vodovodu niektorí obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou z individuálnych studní, v ktorých voda vo väčšine prípadov zdravotno hygienickým normám nevyhovuje. Počas suchých období výdatnosť studní klesá. Z uvedených dôvodov je tento nevyhovujúci stav pre obec nutné riešiť.

Výtlačný rád zo zdroja pitnej vody, rieši zásobovanie nezávadnou pitnou vodou obce Dvorníky cez existujúci obecný vodojem obsahu 40,0 m³, a rozvodnú sieť obce z existujúceho zdroja – pramenište „Žigard“ v súčasnosti občasne využívaného VVS a.s. OZ

Košice, ako doplňujúci zdroj pitnej vody pri znížení výdatnosti zdrojov pitnej vody mesta Košice. Uvedené pramenište je využívané iba nepravidelne a užívateľ súhlasil s využitím jednej studne, situovanej južne od Zádielskeho potoka a cesty I/751, Košice – Rožňava, pre potreby zásobovania obce Dvorníky, odberom vody v max. množstve 2,0 l/s. Výdatnosť pramenišťa „Žigard“ je dokumentovaná na 20,0 – 25,0 l/s. Predchádzajúci zdroj pitnej vody obce Dvorníky – skupina prameňov „Ritkaš“ nepresahuje výdatnosť 1,2 l/s, čo v „suchých“ a letných mesiacoch, vzhľadom na kolísanie výdatnosti, nepostačoval na zásobenie obce.

Pre zásobovanie obce Dvorníky sa v súčasnosti využíva existujúci vrt v prameništi „Žigard“, situovaný južne od Zádielskeho potoka. Vrt DN 300 mm je zabudovaný vo vodovodnej šachte, rozmerov 1850 x 1500 x 1800 mm, vybavený ponorným čerpadlom typu GRUNDFOS SP 60-5, $Q=14$ -18l/s, $H=44$ – 34 m, $P=9,2$ kW a druhé čerpadlo typu GRUNDFOS SP 8A-10, $Q=1,65$ l/s, $H=46$ m, $P=1,5$ kW, vo výške cca 0,5 m nad výtlačným hrdlom čerpadla SP 60.

Meranie odberu vody zo studne pre obec Dvorníky je inštalované na výtlačnom potrubí.

Výtlačný rád je vybudovaný z PVC rúr tlakových hrdlových DN 80. Napojenie výtlačného potrubia na potrubné vybavenie vodojemu je realizované v manipulačnej komore vodojemu. Rovnako v manipulačnej komore je inštalované aj dezinfekčné zariadenie pitnej vody, pozostávajúce z dávkovacieho čerpadla a zásobnej nádrže chlórnanu sodného objemu 50,0 l, ako aj zariadenie na temperovanie manipulačnej komory na min. teplotu + 8° C.

Výtlačné potrubie je súčasťou existujúcej vodovodnej obce Dvorníky. Napojenie na obecný rozvod je cez zásobný vodojem v jeho manipulačnej komore.

Priemerná potreba pitnej vody pre obec:

- počet napojených obyvateľov	390 os
- odber pitnej vody (125 l/os/d)	$Q_d = 49,14$ m ³ /d
- priemerný odber pitnej vody	$Q_p = 0,57$ l/s
- max. denný odber pitnej vody	$Q_{md} = 1,14$ l/s
- max. hodinový odber pitnej vody	$Q_{mh} = 2,05$ l/s
- ročný odber pitnej vody	$Q_r = 17\,936,10$ m ³ /r
- celková dĺžka výtlačného rádu	820,93 m

Miestna časť Včeláre má vybudovaný vodovod. V súčasnosti je realizované privádzané potrubie z blízkej čerpacej stanice na prameni „Teplá voda“, ktorý je zdrojom vody pre vápencový lom Carneuse. Všetky objekty závodu sú napojené na zachytený prameň Teplá voda s výdatnosťou 17,3 l/s, ktorý je od závodu vzdialený cca 4 - 5 km. Od roku 1995 je vodohospodárskym orgánom povolený odber pre vodovod Včeláre v množstve 0,15 l/s. V súčasnosti je na tento vodný zdroj napojených viacero odberateľov. Podľa údajov v prevádzkovom poriadku je voda privádzaná oceľovým potrubím DN 250 v množstve 3,83 l/s do akumulácie nádrže 25 m³ čerpacej stanice závodu VVS Včeláre. Zrealizovaná je hydroforová stanica pre dodávku vody pre obec a vodovodné prípojky k jednotlivým domom.

Počet obyvateľov 68 osôb. Ročná spotreba vody je cca 4 tis.m³ = $Q_m = 0,13$ l/s.

Hydroforová stanica je navrhnutá na prevádzkový tlak $H = 0,25$ - 0,49 Mpa, čo kryje tlakové požiadavky v obci včetně požiarneho zabezpečenia.

Hospodársky dvor má zásobovanie vodou vyriešené z vlastných zdrojov vnútornými vodovodnými rozvodmi v areáli PD. Odber vody z obecného vodovodu neplánujú.

návrh riešenia

Na systém zásobovania pitnou vodou bude napojená zostávajúca časť nehnuteľnosti v obci včítane občianskej vybavenosti, novonavrhovaných objektov a iných odberateľov. Potrebná akumulácia pitnej vody pre obec bude zabezpečená v jestvujúcom vodojeme 40 m³. Po technickej aj objemovej stránke navrhované riešenie bude vyhovujúce aj výhľadovo ako zásobáreň pitnej vody.

8.2. Kanalizácia

Súčasný stav .

V obci je rozostavaná sieť splaškovej kanalizácie. V súčasnosti je obec napojená do ČOV v Turni nad Bodvou.

Splašková kanalizácia je situovaná v zastavanej časti obce Dvorníky. Trasa jednotlivých kanalizačných stôk vedie na obecnom pozemku, v komunikáciách, prípadne v zelených pásoch komunikácii. Kanalizácia vo svojej trase križuje vodný tok, Zádielsky potok (kat. č. 1083), stokou „A“, „B“ a „AD-1“. Stoka „A“ dvojnásobne križuje št. cestu III/050238I, Rožňava – Dvorníky – Turňa n/B v mieste jej križovania so št. cestou III/050263, Zádiel – Dvorníky. Konceptia riešenia splaškovej kanalizácie je daná existujúcou zástavbou a riešením existujúcich dopravných a inžinierskych sietí. V miestach kde trasa prechádza súkromnými pozemkami je zriadené vecné bremeno. Splašková kanalizácia je zrealizovaná z rúr kanalizačných, hrdlových, PVC, DN 300, uložených v zhutnenom pieskovom lôžku a obsype. Kanalizačné šachty z monolitickým kruhovým dnom, priemeru 1 000 mm, vstupným komínom so skruží rovných DN 1 000 a prechodovej DN 1 000/600. Uzavreté sú poklopom liatinovým, kruhovým, DN 600, pre zaťaženie komunikácii typu „D“. Jednotlivé stoky boli navrhnuté v nasledovných dĺžkach :

Stoka : „A“	842,0
„AA“	150,0 m
„AB“	79,5 m
„AC“	246,0 m
„AD“	472,0 m
„AD-1“	381,0 m
„AD-1-1“	25,0 m
„B“	809,0 m
„BA“	238,0 m

Nenapojené nehnuteľnosti majú splaškové odpadové vody akumulované v nevyhovujúcich žumpách, prípadne sú vypúšťané do Zádielskeho potoka, bez prečistenia, alebo vyčerpávané na blízky terén.

Kanalizácia bude odvádzať splaškové odpadové vody (SOV) z obce Dvorníky-Včeláre, časti Dvorníky, do kanalizačného privádzača a následne do existujúcej mechanicko-biologickej ČOV obce Turňa nad Bodvou.

Množstvo SOV odtekajúcich z obce Dvorníky, prínos znečistenia a jeho koncentrácia bola vypočítané pre počet obyvateľov 390 os, s uvažovaním spotreby vody na obyvateľa 126 l/os/d, a produkciou znečistenia na obyvateľa 60,0 g BSK₅/d, následovne :

- denná produkcia SOV, Q _d	49,14 m ³ /d
- priemerná produkcia SOV, Q _p	0,57 l/s
- denné maximum, Q _{md(1,5)}	0,85 l/s
- hodinové max. Q _{mh(4,2)}	3,58 l/s
- ročná produkcia SOV, Q _r	17 936,10 m ³ /r
- prínos znečistenia, S _{o(60)}	23,40 kg BSK ₅ /d
- koncentrácia znečistenia, c _o	476,20 mg BSK ₅ /l
- celková dĺžka privádzača bude cca	2540,00 m.

V súčasnosti aj obec Zádiel je napojená v koncovej kanalizačnej šachte stoky „AD-1“ na splaškovú kanalizáciu obce Dvorníky.

Čistiareň odpadových vôd

Vzhľadom k počtu obyvateľov, polohy záujmového územia a podnikateľským aktivitám typ ČOV Turňa nad Bodvou je mechanicko-biologická čistička odpadových vôd s dlhodobou, obehovou nízko zaťažovanou aktiváciou, nitrifikáciou, denitrifikáciou, stabilizáciou kalu, akumuláciou v kalojeme a má terciárny stupeň dočistenia. ČOV je dimenzovaná na celkový počet pripojených obyvateľov s dostatočnou rezervou aj pre výhľadové obdobie. Napojenie obce Dvorníky-Včeláre na existujúcu ČOV bude v jej areály, do vstupnej kanalizačnej šachty, situovanej pred akumuláčnou nádržou prečerpávacej stanice ČOV.

návrh riešenia

V priebehu roka 2013 by mala byť polovica obce, jej severná časť skolaudovaná a napojená na ČOV Turňa nad Bodvou. V návrhu ÚPN budeme uvažovať s napojením všetkých domov a objektov technickej a občianskej vybavenosti na verejnú kanalizáciu. Kanalizačná sieť je PVC DN 300. Trasovanie novonavrhovanej kanalizácie bude v krajniciach ulíc, resp. v ich polovici. Pri štátnej ceste bude kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím. Na kanalizačnú sieť navrhujeme napojiť všetkých producentov znečistenia. Pre odvedenie dažďových vôd do nádrže je nevyhnutné ich mechanicky predčistiť – lapače, so súčasným zachytávaním príp. ropných látok.

Časť Včeláre je samostatnou časťou obce Dvorníky-Včeláre a nie je zaradená do žiadnej aglomerácie. V časti obci Včeláre je vybudovaná funkčná existujúca verejná kanalizácia bez stupňa čistenia odpadových vôd (ČOV). Na základe schváleného územného plánu obec počíta s vybudovaním čistiarne odpadových vôd pre časť Včeláre. Vybudovanie verejnej kanalizácie medzi časťou Dvorníky a časťou Včeláre sa neuvažuje, nakoľko sú časť Včeláre a časť Dvorníky od seba vzdialené 5km a z ekonomického hľadiska je výhodnejšie vybudovať pre časť Včeláre samostatnú obecnú ČOV typu BCTS 6.

ČOV má riadny certifikát a je určená pre čistenie odpadových vôd z rodinných domov. Kvalita vypúšťaných odpadových vôd je v súlade s požiadavkami pre ochranu životného prostredia. Zhotovená projektová dokumentácia (Ekoservis Slovensko s.r.o, Veľký Slavkov) zohľadňuje všetky požiadavky zložiek ochrany vôd pred znečistením. Vyčistené odpadové vody budú odvádzané do recipienta Toplica.

8.3. Vodné toky a nádrže

Súčasný stav

Chotárny potok niekedy označovaný neštandardizovanými názvami Blatný potok alebo aj Blatnica, je vodný tok v Slovenskom krase, ľavostranný prítok Turne, dĺžka 14 km. Pramení na rozhraní Slovenského krasu a Volovských vrchov (podcelok Pipitka), pod Hajdúchovým vrchom (1 119,5 m n. m.), v nadmorskej výške cca 945 m n. m. Oddeluje dve planiny Slovenského krasu – Horný vrch na západe a Zádielska planina na východe. V hornej časti preteká Zádielskou Tiesňavou východným smerom, sprava príberá krátky prítok spod Matesovej skaly (924,5 m n. m.) a oblúkom sa stáča na juhovýchod. Preteká krasovou oblasťou dolnej časti Blatnickej doliny, sprava príberá Šajbový potok a prerezáva sa masívom v oblasti Havranej skaly (770,1 m n. m.) do Zádielskej Tiesňavy. Tu vytvára hlboko zarezanú kaňonovitú dolinu s viacerými jaskyňami a skalnými útvarmi. Z pravej strany príberá Baksovský potok a postupne sa stáča viac na juh, na ľavom brehu oddeluje skupinu tzv. Krkavčích skál. Vteká do Turnianskej kotliny, preteká obcou Zádiel, následne cez

Dvorníky, kde vytvára dve ramená, pričom hlavné pokračuje na juh, vytvára ostrú zákrutu a pod Dolným vrchom (428,1 m n. m.) ústi do Turne. Druhé rameno (Zádielsky náhon) pokračuje oblúkom na východ, napája Turniansky rybník, preteká okrajom obce Turňa nad Bodvou a v jej blízkosti ústi do Hájskeho potoka.

Hlavným recipientom povrchových vôd dažďových z územia Dvorníkov je Chotárny (Blatný) potok, ktorý je vodnatý po celý rok a ústí do rieky Turňa. Potok cez obec nie je regulovaný, ale je smerove ustálený v prirodzenom koryte spevnenom brehovým porastom. Kapacita koryta je 3 m³/s. Veľká voda Q100 = 14 m³/s. Ochranu obce pred storočnou vodou navrhujeme rozšírením, prehĺbením a ohradzovaním koryta potoka na území obce, čo si vyžaduje spracovanie osobitnej štúdie (projekt protipovodňových úprav Chotárneho potoka). Na potoku je zriadený stavadlový objekt na odber vody náhonom do Turnianskeho rybníka. Územie Včelár spáduje k miestnemu potoku upravenému ako melioračná priekopa odvádzajúce vody z príľahlých pozemkov. Zvýšený ľavý breh navrhujeme miestami prekopáť tak, aby bol umožnený odtok povrchových vôd z príľahlých pozemkov.

návrh riešenia

Pri spracovávaní Územného plánu obce Dvorníky - Včeláre budú brané na zreteľ nasledovné všeobecné požiadavky:

- prirodzené inundačné územia tokov a v zmysle § 20 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami rešpektovať v nich obmedzenia výstavby.
- pri návrhoch umiestňovania stavieb pre výkon správy vodných tokov ponechať v zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov pozdĺž oboch brehov vodných tokov voľný manipulačný pás požadovanej šírky,
- v rámci odvádzania dažďových vôd realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipienta nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ustanovením § 36 ods. 13 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov a v zmysle požiadaviek NV SR Č. 296/2005 Z. z. podľa § 6. t. j. so zabezpečením zachytávania plávajúcich látok,
- dôsledne dodržiavať všetky v súčasnosti platné ustanovenia vodného zákona a ďalších súvisiacich právnych predpisov.

9. Zásobovanie elektrickou energiou

Dvorníky sú napojené na distribučné 22 kV vedenie č. 223 vychádzajúce zo 110/22 kV rozvodne v Moldave nad Bodvou (Budulov). Vedenie č. 223 prechádza severným okrajom obce a na toto vedenie sú napojené všetky trafostanice na predmetnom území odbočkami vzdušného 22 kV vedenia.

Obec je napájaná z mrežovej stožiarovej trafostanice TS1 - 250 kVA umiestnenej v strede obce na križovatke, trafostanice TS2 - 250 kVA v južnej časti obce – Nová ulica a trafostanice TS5 - 400 kVA umiestnenej pri nových nájomných domoch.

Trafostanica	Typ	Výkon	Ročný odber tis.kWh		
			1995	1997	2012
TS1 (križovatka)	mrežová	250 kVA	580	474	502
TS2 (Nová ulica)	stĺpová	250 kVA			
TS5 (Nájomné domy)	kiosková	400 kVA			

Stav siete:

Primárna i sekundárna sieť je na betónových stĺpoch z vodičov AIFe. VN prípojka k trafostanici TS1 prechádza nezastavaným územím a neohrozuje zástavbu. Sekundárne rozvody NN boli rekonštruované naposledy v roku 1980 a v súčasnosti sú v uspokojivom stave, vyžadujúce čiastočnú rekonštrukciu .

Verejné osvetlenie je žiarivkovými svietidlami upevnenými na stĺpoch sekundárneho elektrického vedenia. Ovládanie zapínania a vypínania verejného osvetlenia je automatické fotobunkou.

Časť Včeláre má NN sieť napájanú z jediného traťa TS1 s výkonom 100 kVA. Zatiaženie traťa podľa posledného merania bolo max, 36 kVA čo značí, že postačí aj pre výhľad.

Transformátory TS₁ ,TS₂ ,TS₃ a TS₁ Včeláre sú prevádzkované energetickým podnikom a v súčasnosti je stav napät'ových pomerov v obci pomerne nevyhovujúci.

návrh riešenia

Odber elektrickej energie sa bude skladať z potrieb pre RD, občiansku vybavenosť a podnikateľské aktivity. Pre zabezpečenie požadovanej potreby elektrickej energie v zmysle uvažovaného rozvoja sídla navrhujeme:

- vybudovať vonkajšiu sekundárnu sieť káblovým vedením podľa urbanistického návrhu v nadväznosti na existujúcu NN sieť ,
- osadiť vonkajším osvetlením komunikácie v lokalitách navrhovanej výstavby LED osvetlením, upevnenými na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia.

10. Zásobovanie plynom

Súčasný stav

Dvorníky sú plynifikované od decembra 1995. Prípojka plynu je z VVTL medzištátneho plynovodu do regulačnej stanice VVTL/STL s výkonom 1200 m³/hod.

V súčasnosti je vybudované plynovodné potrubie v každej ulici. Domové prípojky má 90 domov čo je 95 % obývaných domov v obci. Na rozvodnú sieť v obci je napojený aj hospodársky dvor Poľnodružstva s odberom plynu pre farmu s hovädzím dobytkom. Časť Včeláre sú napojené z regulačnej stanice Dvorníky a taktiež je zrealizovaná plynifikácia Zádielu, kde je asi 70 domov.

Priemer na 1 odberateľa vychádza 2100 m³/rok.

Doterajší odber jestvujúca regulačná stanica s výkonom 1200 m³/hod. vykryje.

návrh riešenia

V novonavrhovaných častiach RD, OV, vybudovať STL rozvod plynu v nadväznosti na jestvujúci rozvod s domovými prípojkami a regulátormi plynu STL/NTL.

Uvedený stav vyhovuje i pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynifikácia pre novonavrhované objekty RD,OV a podnikateľské subjekty v obci.

Miestne plynovody sú dimenzované tak, aby boli schopné zabezpečiť dodávku plynu aj pri zvýšenom náraste spotreby než je uvažovaný.

11. Zásobovanie teplom

Súčasný stav

V riešenej obci je odber a dodávka tepla pre potreby vykurovania a prípravu TÚV uskutočňovaná nasledovne:

RD len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania prevažne pevných palív, PB resp. v malej miere elektrickou energiou.

Vo výhlade sa súčasný decentralizovaný spôsob prípravy tepla a TÚV zachová. Plynofikácia obce veľkou mierou prispeje k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom.

Stávajúce zdroje tepla u vybavenosti slúžia prevažne len pre jeden, príp. pre dva, tri objekty v bezprostrednej blízkosti. Nejedná sa o centrálné zdroje tepla.

návrh riešenia

Súčasný stav v zásobovaní teplom navrhujeme ponechať. Predpokladáme komplexnú zmenu štruktúry používaných palív v prospech ušľachtilých palív. Vykurovanie novonavrhovaných objektov OV, poľnohospodárstva, podnikateľských aktivít bude na báze spaľovania zemného plynu. Jednotlivé odbery pri rozširovaných objektoch budú kryté z rezerv vlastných kotolní, prípadne ich rozšírením a zväčšením ich kapacity.

12. Telekomunikácie

V Dvorníkoch a Včelároch je asi 41 telefónnych účastníkov z čoho je 37 prípojok pre obyvateľstvo a 4 prípojky pre obecný úrad, škôlku, obchody a HD. Počet domácností 140. Telefonizácia obce podľa uvedeného je 26 %, čo je veľmi nízky podiel. Telefónni účastníci sú napojení na ATU v Turni nad Bodvou. Telefónne rozvody v obci sú závesnými káblami na drevených stĺpoch.

Prípojky sú vedené z drevených stĺpov k jednotlivým účastníkom závesným káblom.

Telefónny rozvod v sídle je prevedený kombinovane podzemným a nadzemným vedením. Súčasný stav siete si vyžaduje celkovú rekonštrukciu a uloženie rozvodu do zeme.

Miestny rozhlas

Obec má miestny rozhlas - rozhlasová ústredňa typu MRU 400, ktorá je umiestnená v budove obecného úradu. Vysielanie sa uskutočňuje rozvodmi z vodičov FeZn vedených na stĺpoch a vonkajšími reproduktormi umiestnenými na stĺpoch. Vedenie miestneho rozhlasu nie je privedené do obce Včeláre. Počuteľnosť je dobrá.

Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne na konzolách. Stožiare sú oceľové, do výšky 7.5 m nad zemou. Reproduktory prevažne 6 a 12 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období až do času, pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.

návrh riešenia

V miestach novonavrhovanej zástavby v prípade potreby osadiť ďalšie reproduktory.

13. Prírodné podmienky, ochrana prírody a krajinná ekológia

Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie leží v orografickej jednotke Vnútorých Karpát, v oblasti Slovenského Rudohoria v Slovenskom krase, v katastrálnom území obce Dvorníky-Včeláre, ktoré patria do okresu Košice-okolie.

Územie obce Dvorníky - Včeláre sa rozprestiera vo východnej časti Turnianskej kotliny, ktorá patrí do orografického celku Slovenský kras - do podcelku Turnianská kotlina, severná časť katastra patrí do podcelku Horný vrch a južná časť do podcelku Dolný vrch. Prírodným ohraničením územia sú masívy Horného (zo severu; 220 – 920 m n. m.) a Dolného vrchu (z juhu; 428,1 m n. m.), ktoré oddeľuje Turnianska kotlina, ktorá má v tomto úseku, pozdĺž toku Turne, charakter roviny.

Hranica katastra obce Dvorníky-Včeláre vedie od kóty Hlinná hranou planiny po 850 m sa stáča južným smerom asi 950 m. cez kótu 404,4 pokračuje 900 m. juhovýchodným smerom do sedla pod planinou, odtiaľ vedie južným smerom cez PR Zemné hradisko a po asi 1500 m. križuje železničnú trať. Pokračuje západným smerom pozdĺž železničnej trate a po približne 1 km. sa stáča na juh. Ďalej vedie kolmo na juh a po 3200 m naráža na štátnu hranicu s Maďarskou republikou. Južná hranica katastra obce vedie východným smerom asi 3200 m. štátnou hranicou až po kótu 428, pokračuje východným smerom hranou planiny a schádza svahom planiny na kótu 181 a križuje rieku Turňa.

Odtiaľ pokračuje severným smerom pozdĺž ľavostranného prítoku rieky Turňa až po cestu Dvorníky - Turňa nad Bodvou, pokračuje 530 m. severným smerom a potom sa stáča na juh až po cestnú križovatku Dvorníky – Zádiel. Od križovatky vedie 550 m severozápadným smerom pozdĺž Chotárneho potoka, pokračuje 700 m. západným smerom a následne sa stáča na sever pod hranu planiny horný vrch. Pokračuje svahom planiny až pod kótu Hlinná 737,6.

Dostupné podklady o území

Všeobecné údaje poskytuje ÚPN VÚC Košického samosprávneho kraja, skôr spracovaný RÚSES okresu Košice - okolie a niektoré ďalšie materiály zo širšieho regiónu alebo celoslovenského záberu.

Reliéf

Geomorfologické členenie územia obce Dvorníky - Včeláre je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Sústava	Alpsko-himalájska		
Podsústava	Karpaty		
Provincia	Západné Karpaty	Panónska panva	
Subprovincia	vnútorné Západné Karpaty		
Oblasť	Slovenské rudohorie		
Celok	Slovenský kras		
Podcelok	Dolný vrch	Horný vrch	Turnianská kotlina

Z geomorfologického hľadiska predstavuje územie obce Dvorníky- Včeláre z väčšej časti reliéf kotlinových pahorkatín a reliéf rovín a nív, ktorí je mierne diferencovaný bez gradácia jeho súčasťou sú aj mokradové úpätné a medzivalové depresie a nerozlišené prolúviálne kužele. V severnej časti sa nachádzajú prolúviálne kužele nízke. Z hľadiska morfologicko-morfometrických typov predstavuje územie obce nerozčlenené a horizontálne a vertikálne rozčlenené roviny. Riečka Turňa spolu s viacerými prítokmi vytvára dobre vyvinutú nivu. Najsevernejšia a najjužnejšia časť územia obce - Horný vrch a Dolný vrch predstavujú vyššie hornatiny stredne členité.

V orientácii reliéfu voči svetovým stranám prevláda v južnej časti územia severná a južná orientácia, menej juhovýchodná a južná až juhozápadná. V severnej časti je orientácia reliéfu zväčša južná menej juhovýchodná. Sklon reliéfu je centrálnej časti územia obce pomerne konštantný a pohybuje sa v rozmedzí 1,1° – 2,5°. V severnej časti – Horný vrch je to v rozmedzí 6° – 21° a viac tak isto v južnej časti – Dolný vrch. Z hľadiska energie reliéfu predstavuje centrálna časť územia obce plochý typ reliéfu, severná a južná časť územia stredne členitý typ reliéfu. Územie sa nachádza v rozmedzí 6-1-2-6 (juh, stred, sever) vertikálnej členitosti na stupnici 1 – 9. Členitosť reliéfu sa pohybuje rozmedzí 737-190 m. Hustota riečnej siete je vo väčšine územia 0 – 200 m na 1 km².

Horniny

Začlenenie územia z hľadiska regionálneho geologického členenia je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Oblasť	Gemerské pásmo		
Podoblasť	Turnaikum	Kenozoikum	Kvartér

Geologický podklad väčšej časti územia obce je tvorený hlavne prolúviálnymi sedimentmi a pieskami, piesčitými štrkami náplavových kuželov spolu s fluvialnými sedimentmi nív riek, hlinito piesčitými, ílovitými. V menšej miere sa tu uplatňujú delúviálne – eolické sedimenty, sprašové hliny, spraše, spolu s organickými sedimentmi. V blízkosti lomu sú to organogénne sedimenty, haldy a návažky. Južná časť, Dolný vrch, je tvorená watersteinskými vápencami nerozlišenými – lagunárnymi, pri hrane planiny sú to delúviálne sedimenty, hlinito kamenité, kamenité. Severná časť územia obce – horný vrch spolu so zemným hradiskom je tvorená watersteinskými vápencami nerozlišenými – lagunárnymi, ktoré prechádzajú do gutensteinských dolomitov tieto postupne do paklianských piesčitých vápencov a tmavých kryštalických vápencov. Samotné Zemné hradisko tvoria dvornianske vrstvy, bridlice, fility s vložkami pieskovcov, zrnitých vápencových a bázických, honočianske vápence – svetlé kryštalické vápence a gutensteinské vápence. Okolie tvoria delúviálne sedimenty, hlinito kamenité, kamenité a východne od Zemného hradiska sú to delúviálne prolúviálne sedimenty, ronové a osypové kužele.

Kvartérny pokriv je súvislejší v kotlinovej časti územia obce. Tvoria ho zo severu na juh:

- delúviálne sedimenty – hlinité, hlinito piesčité, hlinito kamenité, piesčito kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny
- prolúviálne sedimenty bez pokryvu
- fluvialne sedimenty, prevažne nivné humózne hliny, alebo hlinito piesčité až šrkovito piesčité hliny dolinných nív.

Z hľadiska inžinierskogeologickej rajonizácie patrí územie do nasledovného rajónov.

Rajón	Kvartérnych sedimentov	F rajón údolných riečnych náplavov
		D rajón deluviálnych sedimentov
	Predkvartérnych hornín	SV rajón vápencovo – dolomitických hornín
		SK rajón spevnených sedimentov v celku
	SZ rajón pieskovcovo – zlepencových hornín	

Rajóny F a D predstavuje kotlinovú časť územia obce, rajóny SV, SZ a SK predstavuje planiny ich svahy a úpätia.

Povrchové a podzemné vody

Podľa hydrogeologického rajónovania ležia podzemné vody posudzovaného územia v regióne G 129 mezozoikum centrálnej a východnej časti Slovenského krasu. Budovaných prevažne štrkami a pieskami, v kotlinovej časti, ktoré majú miernu puklinovú priepustnosť a vápencami a dolomitny v časti planín s krasovou a puklinovou priepustnosťou. Litologická charakteristika podkladu odráža aj jeho hydrologické vlastnosti. Prietoknosť a hydrogeologická produktivita hornín v kotlinovej časti je nízka až mierna (transmisivita $T < 1.10^{-4} - 1.10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$). V časti planín vysoká (transmisivita $T 1.10^{-3} - 1.10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$).

Štrkovopiesčité a ílovité súvrstvie neogénu, keďže je litologicky nerovnorodé, má hydrofyzikálne vlastnosti nerovnaké. Koeficient filtrácie je rádové $10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Z pieskov a štrkov vyvierajú miestami malé pramienky s výdatnosťou do $0,1 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$. Podzemné vody sa dopĺňajú infiltráciou zo zrážok.

Povrchové vody sú odvodňované riečkou Turňa a jej ľavostrannými prítokmi. Po východnej hranici intravilánu tečie Chotárný potok, ktorý sa na hranici katastra obce vlieva do riečky Turňa. Pri Včelároch tečie Toplica. Vyvierá pod Zemným hradiskom a vlieva sa do potoka Turňa.

Charakteristika režimu odtoku je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Oblasť	Vrchovinovo nížinná
Typ	Dažďovo snehový
Charakteristika	akumulácia v mesiacoch XII – II, vysoká vodnosť III – IV, najvyššie Q_{ma} III (IV>II), najnižšie Q_{ma} IX a výrazné podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy

Priemerný ročný prietok a priemerné mesačné prietoky vo vymedzenom území sa pohybujú v rozmedzí $5 - 10 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$. Výpar z územia predstavuje 70 až 74% a odtok 30 až 26%.

Pôdy

Z pôd sa v oblasti územia obce Dvorníky - Včeláre vyskytujú v kotlinovej časti prevažne pseudogleje a to pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé zo sprašových hĺn a svahovín. V západnej časti územia k nim pristupujú čiernice kultizemné karbonátové, sprievodne čiernice černoziemné, čiernice glejové karbonátové stredne ťažké,

lokálne čiernice modálne karbonátové, organozeme modálne a glejové nasýtené až karbonátové z karbonátových aluviálnych sedimentov.

Severná a južná časť teda planiny Horný a Dolný vrch sú tvoria rendziny modálne, kultizemné, liozemné a rubefikované, lokálne liozeme modálne karbonátové z vápencov, miestami s plytkými substrátmi typu terae calcis.

Pôdy sú prevažne piesčito-hlinité až hlinité neskeletnaté. Retenčná schopnosť je veľká. Priepustnosť pôd je na väčšine územia stredná. Z hľadiska vlhkového režimu sú pôdy mierne vlhké. Pôdna reakcia je slabo alkalická. Obsah humusu v poľnohospodárskej pôde (do hĺbky 25 cm) je na väčšej časti poľnohospodárskej pôdy stredný (1,8-2,3 %) pomiestne hlavne v južnej časti vysoký (> 2,3 %) a v severnej časti sa nachádza ostrovček s obsahom humusu nízkym (< 1,8 %). Poľnohospodárska pôda je všeobecne umiestnená v kotlinovej časti územia medzi oboma planinami a v okolí intravilánu obce. Ide o pôdy so svahovitosťou 0 - 3° rovina a 3 – 7° mierny svah. Zväčša ide o stredne ľahké pôdy piesčito hlinité a stredne ťažké pôdy hlinité mierne vlhké.

Klíma

Z klimatického hľadiska územie katastra obce možno rozdeliť na dve časti časť planín a kotlinovú časť. Kotlinová sa nachádza v klimatickej oblasti T, a planinová v klimatickej oblasti M, charakteristika je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Oblasť	teplá (T) – priemerne 50 a viac letných dní (LD) za rok (s denným maximom teploty vzduchu $\geq 25\text{ }^{\circ}\text{C}$),		mierna (M) priemerne menej ako 50 letných dní (LD) za rok (s denným maximom teploty vzduchu $\geq 25\text{ }^{\circ}\text{C}$),			
Okrskok	T7	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky	M3	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
		Teplý mierne vlhký s chladnou zimou	Január $\leq -3\text{ }^{\circ}\text{C}$, LD < 50, lz = 0 až 60		Mierne teplý mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový	Júl $\geq 16\text{ }^{\circ}\text{C}$, LD < 50, lz = 0 až 60 okolo 500 m.n.m.

Súčasná krajinná štruktúra

Lesná vegetácia

Lesné porasty sú na obce Dvorníky-Včeláre rozšírené najmä na planine Horný vrch v severnej časti a planine Dolný vrch v južnej časti katastra. Väčšinou sú prirodzeného charakteru. Celková lesnatosť dosahuje len 15,5 %. V obci Dvorníky-Včeláre sa vyskytujú nasledovné typy lesných biotopov:

1. Dubovo-hrabové lesy karpatské

Na území obce je ich rozšírenie sústredené predovšetkým na planinách Dolný vrch a Horný vrch. Po fytoecologickej stránke zaraďujeme tieto porasty do zväzu *Carpinion* Issler 1931, podzväzu *Carici pilosae-Carpinionion* J. et M. Michalko. Tento typ lesného biotopu patrí v katastroch Dvorníky a Včeláre k najrozšírenejším.

V druhovom zložení stromovej etáže prevláda hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), viaceré druhy rodu dub (*Quercus* sp.), menej častý je buk lesný (*Fagus sylvatica*).

V krovinovej etáži sa vyskytujú najmä zmladené jedince hlavných drevín ale časté sú aj iné, napr. javor poľný (*Acer campestre*). Bylinný podrast má travinný charakter, v ktorom sa uplatňujú predovšetkým druhy rodu ostrica (*Carex* sp.), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), mednička jednokvetá (*Melica uniflora*), hrachor jarný (*Lathyrus vernus*), chochlačka plná (*Corydalis solida*), chochlačka dutá (*Corydalis cava*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*) ale aj chránená valdštajnika kuklíkovitá (*Waldsteinia geoides*).

2. Teplomilné submediteránne dubové lesy

Centrum rozšírenia tohto biotopu v obci Dvorníky-Včeláre je na planine Horný vrch, kde rastie na južne exponovaných stráňach ako aj vo vrcholovej časti planiny. Okrajovo je zastúpený aj na planine Dolný vrch, najmä v juhozápadnej časti katastra Včeláre. Po fytoecenologickej stránke patria do zväzu *Quercion pubescenti-petraeae* Br.-Bl. 1932. Porasty rastú na výslunných expozíciách.

V druhovom zložení drevín sú zastúpené dub plstnatý (*Quercus pubescens*), jaseň manový (*Fraxinus ornus*), z krovín prevláda drieň obyčajný (*Cornus mas*). V bylinnom podraste sa vyskytuje mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), mliečnik mnohofarebný (*Tithymalus epithymoides*), mednička zafarbená (*Melica picta*), ryžovka zelenkastá (*Oryzopsis virescens*), veronika rakúska (*Veronica austriaca*), luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*), hrachor čierny (*Lathyrus niger*), čistec rovný (*Stachys recta*), lipkavec sivý (*Galium glaucum*) ale aj viaceré druhy vstavačovitých ako vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), či kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*).

3. Lipovo-javorové sutinové lesy

Rozšírenie tohto biotopu v katastroch Dvorníky a Včeláre je sústredené do najstrmších častí svahov jednotlivých planín Dolný a Horný vrch. Na planine Dolný vrch sa vyskytujú na severne orientovaných častiach, kým na planine Horný vrch zaberajú strmé, južne orientované, skalnaté časti pod vrcholovou časťou. Po fytoecenologickej stránke patria tieto porasty do zväzu *Tilio-Acerion* Klika 1955.

V druhovom zložení stromovej etáže sa z charakteristických druhov vyskytujú lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor mliečny (*Acer platanoides*), no v porastoch majú veľké zastúpenie aj druhy z okolitých spoločenstiev najmä hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), buk lesný (*Fagus sylvatica*) a viaceré druhy rodu dub (*Quercus* sp.). V krovinovej etáži sa v týchto spoločenstvách vyskytujú najmä mladšie jedince vyššie uvedených drevín, no dopĺňajú ich aj ďalšie kroviny ako bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), alebo ríbezľa egrešová (*Ribes uva-crispa*). V bylinnom podraste dominujú nitrofilné a heminitrofilné druhy ako pŕhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), mesačnica trváca (*Lunaria rediviva*), bažanka trváca (*Mercurialis perennis*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), alebo lastovičník väčší (*Chelidonium majus*).

4. Bukové a bukovo-jedľové kvetnaté lesy

V obci Dvorníky-Včeláre sa bukové a bukovo-jedľové kvetnaté lesy vyskytujú len okrajovo na planine Horný vrch. Po fytoecenologickej stránke patria tieto porasty do zväzu *Fagion* Luquet 1926, podzväzu *Eu-Fagenion* Oberd. 1957.

V druhovom zložení dominuje buk lesný (*Fagus sylvatica*). V krovinnom a bylinnom podraste prevládajú typické druhy pre dané spoločenstvo ako lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*), ríbezľa egrešová (*Ribes uva-crispa*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), bažanka trváca (*Mercurialis perennis*), mednička ovisnutá (*Melica nutans*), veterník žltuškovitý (*Isopyrum thalictroides*), lipkavec voňavý (*Galium odoratum*), či pľúcnik tmavý (*Pulmonaria obscura*).

5. Vápnomilné bukové lesy

Tento typ biotopu sa v katastroch Dvorníky a Včeláre vyskytuje najmä vo svahoch planín Horný a Dolný vrch. Patrí k častejšie sa vyskytujúcim lesným biotopom v tomto území. Po fytoocenologickej stránke patria porasty do zväzu *Fagion* Luquet 1926, podzväzu *Cephalanthero-Fagenion* T. Tx. in R. Tx. et Oberd. 1958.

V druhovom zložení dominuje buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor mliečny (*Acer platanoides*), či javor horský (*Acer pseudoplatanus*). Krovinovú etáž vytvárajú zmladené jedince hlavných drevín, no časté sú aj ďalšie druhy krovín ako svíb krvavý (*Swida sanguinea*) či druhy rodu jarabina (*Sorbus* sp.). V bylinnej etáži rastú typické vápnomilné druhy ako ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), zvonček repkovitý (*Campanula rapunculoides*), valeriána trojená (*Valeriana tripteris*), brečtan popínavý (*Hedera helix*), alebo prilbica jedhojová (*Aconitum anthora*). V podraсте môžeme často nájsť aj viaceré druhy vstavačovitých ako kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), či vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*).

Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia a lesné plášte sú dôležitým článkom sukcesie – postupného zarastania po odstránení alebo narušení lesných komplexov. V ostatných rokoch je možné pozorovať jej značný vzostup po zániku tradičného obhospodarovania a využívania trvalých trávnych plôch. To predovšetkým vo vzdialenejších a menej dostupných častiach obce, ako sú bývalé pasienky na planinách Dolný a Horný vrch. K nelesnej drevinovej vegetácii patria dôležité brehové porasty v okolí toku Turňa a Chotárny potok, druhovo bohaté xerothermné kroviny v Prírodnej rezervácii Zemné hradisko a na stráňach Horného vrchu, trnkové a lieskové kroviny lemujúce lesné porasty či porasty borievky obyčajnej, ktorá zarastá bývalé pasienky.

Xerothermné kroviny

Spoločenstvá, ktoré sa vyznačujú vysokou biodiverzitou, sú prechodným článkom od teplomilných dubín k travinno-bylinným a pionierskym spoločenstvám skalných lesostepí. Na území obce sa vyskytujú v Prírodnej rezervácii Zemné hradisko ako aj na strmých, južne orientovaných svahoch planiny Horný vrch.

Trnkové a lieskové kroviny

Vytvárajú husté pásy krovín v kontakte s lesnými spoločenstvami vyskytujúcimi sa na území katastra. V bylinnom poschodí prevládajú polotieňomilné, mezofilné až mierne nitrofilné druhy. Vyskytujú sa v okolí polí, lúk, záhrad, často lemujú poľné cesty a tvoria sa aj na opustených pasienkoch, kde predstavujú sukcesné štádiá pri prechode k lesu.

Porasty borievky obyčajnej

Tieto porasty rastú na plochách, kde došlo k obmedzeniu tradičného obhospodarovania formou pasienia. Súvislejšie porasty borievky obyčajnej sa vyskytujú v okolí Prírodnej rezervácie Zemné hradisko.

Brehové porasty

Brehové porasty sú dôležitým prvkom, zabezpečujúcim ekologickú stabilitu územia. Slúžia ako migračné koridory pre viaceré druhy živočíchov. Ich rozšírenie je na území obce Dvorníky-Včeláre sústredené do južnej časti v okolí toku Turňa a vo východnej časti v okolí Chotárneho potoka.

Trvalé trávne porasty

Ich druhové zloženie sa mení podľa ekologickej charakteristiky a spôsobu obhospodarovania. Svojim výskytom sú zaujímavé najmä travinno-bylinné spoločenstvá s dominanciou teplomilných druhov rastlín, ktoré sa vyskytujú predovšetkým v Prírodnej rezervácii Zemné hradisko, na výslnných expozíciách planiny Horný vrch alebo vo východnej časti planiny Dolný vrch. Ďalej môžeme v území nájsť aj polointenzívne využívané pasienky, ktoré v určitých častiach územia podliehajú sukcesnému tlaku drevín. V okolí toku Turňa sa zriedkavejšie vyskytujú maloplošné podmáčané lúky. K najdôležitejším typom trvalých trávnatých porastov v obci Dvorníky-Včeláre patria nasledovné:

Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte

Travinno-bylinné spoločenstvá s dominanciou teplomilných druhov sa v obci Dvorníky-Včeláre vyskytujú predovšetkým na južne orientovaných svahoch planiny Horný vrch, na lokalitách Zemné hradisko, Hôrka a vo východnej časti planiny Dolný vrch. Po fytoecologickej stránke ich zaraďujeme do zväzu *Festucion valesiaca* Klika 1931.

Ku charakteristickým druhom patria kostrava valeská (*Festuca valesiaca*), ostrica nízka (*Carex humilis*), zádušník chlpatý (*Glechoma hirsuta*), mliečnik chvojkový (*Tithymalus cyparissias*), nátržník piesočný (*Potentilla arenaria*), zvonček sibírsky (*Campanula sibirica*), hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*), dúška panónska (*Thymus pannonicus*), veronikovec klasnatý (*Pseudolysimachion spicatum*), hrdobarka obyčajná (*Teucrium chamaedrys*), a mnohé ďalšie.

Vyskytujú sa tu taktiež mnohé chránené a kriticky ohrozené druhy ako kozinec mechúrikatý belavý (*Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*), rumenica turnianska (*Onosma tornensis*), rumenica Visianiho (*Onosma visianii*), či ohrozené druhy hadinec červený (*Echium russicum*) alebo zvonček tvrdoplodý (*Campanula xylocarpa*).

Mezofilné pasienky a spásané lúky

Predstavujú typ travinno-bylinného spoločenstva, ktoré sa vyskytuje na miestach s prebiehajúcou pastvou hospodárskych zvierat. V obci Dvorníky-Včeláre je to predovšetkým rozsiahlejšia časť pasienkov v okolí Zemlény v severnej časti územia, ako aj úpätie planiny Dolný vrch. Po fytoecologickej stránke ich zaraďujeme do zväzu *Cynosurion cristati* R. Tx. 1947, podzväz *Polygalo-Cynosurenion* Jurko 1974. Ide o nízkosteblové, miestami intenzívne spásané pasienky a nehnojené, po kosbe spásané jednokosné lúky. Často do týchto spoločenstiev prenikajú teplomilné druhy z okolitých fytoecenóz.

Z charakteristických druhov sa na lokalitách vyskytujú psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), horčinka obyčajná (*Polygala vulgaris*), dúška vajcovitá (*Thymus pulegioides*), veronika rozprestretá (*Veronica prostrata*), očianka Rostkovova (*Euphrasia rostkoviana*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*) a mnohé ďalšie.

Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí

Ide o maloplošné lúčne spoločenstvá, vyskytujúce sa v okolí vodných tokov, pramenísk či vodných nádrží. V katastroch Dvorníky a Včeláre sú sústredené do blízkeho okolia toku Turňa a Chotárneho potoka. Po fytoecologickej stránke ich zaraďujeme do zväzu *Calthion* R. Tx. 1937 em. Balátová-Tuláčková 1978, podzväz *Calthenion* R. Tx. 1937.

Z charakteristických druhov sa na lokalitách vyskytujú metlica trsnatá (*Deschampsia cespitosa*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), lipnica pospolitá (*Poa trivialis*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*), pichliač zelinový (*Cirsium oleraceum*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), vrbica víbolistá (*Lythrum salicaria*), či viaceré druhy ostríc (*Carex* sp.).

Orná pôda a trvalé kultúry

Orné pôdy sa nachádzajú na väčšej časti územia obce Dvorníky – Včeláre s výnimkou planím Horný a Dolný vrch, kóty Zemné hradisko a areálu závodu Lomy - Lom Včeláre.

Využívajú sa na intenzívne pestovanie poľnohospodárskych plodín a pastvu hovädzím dobytkom a ovcami.

Mozaikové štruktúry

Typické mozaikové štruktúry striedania líniovej zelene na antropogénnych líniách sú zachované len lokálne. V území sú dobre vyvinuté štruktúry zelene pozdĺž tokov.

Vodné toky a plochy

Povrchové vody sú odvodňované riečkou Turňa a jej ľavostrannými prítokmi a Chotárnym potokom. Vodné plochy sa v katastri obce nevyskytujú. Územie patrí do povodia Bodvy.

Prvky bez vegetácie

Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené poľné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch, areál priemyselného závodu a pod. Prirodzené plochy bez vegetácie predstavujú aj malé plochy obnažených skál.

Sídelné a technické prvky (antropogénne prvky)

priemyselné a dobývacie objekty

V Južnej časti územia obce sa nachádza Lom Včeláre Carneuse Slovakia, s.r.o. a Cementáreň Holcim. Geologická stavba a horninové zloženie predurčili územie najmä na výskyt nerudných surovín. Obrovská masa karbonátových hornín sa využíva ako hutnícke, chemické, cementárske, stavebné a dekoračné suroviny.

Na základe údajov z archívu ŠGÚ DŠ Bratislava sa v predmetnej lokalite a jej okolí nachádzajú ložiská nerastných surovín:

Dvorníky – horečnaté sialitické íly, využívané ložisko, určený DP

Včeláre I. – korekčné sialitické íly, určené CHLÚ

Hostšovce – vápenec, využívané ložisko, určený DP

Včeláre – vápenec, využívané ložisko, určený DP.

Vysokopecný vápenec v lokalite Včeláre je perspektívnym ložiskom s dobrou kvalitou. Vápenec pre špeciálne účely na lokalite Hostšovce, ťažobná činnosť sa predpokladá aj v budúcnosti. Sialitická surovina vhodná k výrobe cementu sa ťaží na lokalite Dvorníky-Včeláre. Perspektívnosť ložiska je potvrdená vysokými zásobami suroviny

energovody a produktovody

Územím obce z východu na západ je vedené 110kW vedenie. Obec Dvorníky – Včeláre je napojené na distribučné 22 kV vedenie č.223 vychádzajúce zo 110/22 kV rozvodne v Moldave nad Bodvou e a na toto vedenie sú napojené všetky trafostanice v obci odbočkami vzdušného 22 kV vedenia.

Územím prechádza sústava medzištátnych plynovodov. Je to jednak plynovod Bratstvo (DN 700 PN 6,4 MPa) , ako aj sústava 4 tranzitných plynovodov v súbehu (DN 3X1200 + 1400 PN 7,5 MPa). Cez územie obce prechádzajú aj dve ropovodné potrubia DN 500 a DN 700 s ročnou prepravou okolo 9 mil. ton ropy.

dopravné objekty a línie

Územím prechádza štátna cesta E571 Rožňava - Košice. Využívanie tejto cesty predstavuje výraznú záťaž pre životné prostredie, je najväčším producentom emisii a hluku. Na túto cestu nadväzuje cesta III/050238, ktorá sa odpája úrovňovou križovatkou z cesty I/50 pri areáli poľnohospodárskej výroby a spája obec s Turňou nad Bodvou. V centre obce sa na ňu pripája cesta III/050263 do Zádielu a miestna komunikácia do cementárne. ďalej sú

to miestne komunikácie a spevnené a nespevnené poľné cesty. Využívanie týchto komunikácií nepredstavuje záťaž pre životné prostredie, niektoré úseky môžu lokálne predstavovať iniciáciu vodnej erózie pôdy.

Obec je sprístupnená aj železničnou dopravou - železničná trať č.160 Košice-Zvolen v obci nemá zastávku.

poľnohospodárske objekty

Poľnohospodárske objekty sa nachádzajú na južnom okraji intravilánu Včelár a západne od Dvorníkov pri štátnej ceste E/571.

lesohospodárske a vodohospodárske objekty

V území sa nachádza niekoľko pevných lesných ciest a skladov.

obytné a administratívne plochy

Obytné a administratívne objekty sú sústredené na ploche intravilánu obce.

sídelná vegetácia

Vegetácia v intraviláne má tradičný, kultúrny charakter, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia.

rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty

V území sa mimo intravilánu obce nenachádzajú vyhradené rekreačno-oddychové a športové objekty. Územím je vedený červeno značkovaný turistický chodník Dvorníky – Zádielska tiesňava. V obci je zriadené archeologické múzeum s archeologickými nálezmi nájdenými v katastri obce. Z kultúrno-historických objektov sa v katastrálnom území Dvorníky nachádza kostol narodenia P. Márie (kat.) klasicistický s retardovanými barokovými prvkami, postavený v r.1800-1801. Prícestná kaplnka - v strede obce, vyhlásená za kultúrnu pamiatku 12.12.1986. V katastrálnom území Včeláre sa nachádza Kostol (ref.) klasicist., typ tolerančných chrámov z konca 18. stor., neskoršie upravovaný. Kúria – vyhlásená za kultúrnu pamiatku 12.12.1986. Ľudový dom – murovaný objekt , vyhlásený za kultúrnu pamiatku 12.12.1986.

ostatné objekty

Z ostatných objektov, uvedených v metodike KEP, sa v území nenachádzajú žiadne objekty.

Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry

Chránené územia prírody a lokality

územná ochrana prírody

V katastrálnom území Dvorníky-Včeláre sa nachádzajú nasledovné chránené územia:

Národný park Slovenský kras a jeho ochranné pásmo

Bol zriadený Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 101 z 1. marca. 2002. Výmera Národného parku je 34 611 ha, jeho ochranného pásma 11 742 ha. NP Slovenský kras je najrozsiahlejším vyvinutým krasovým územím, nachádzajúcim sa v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria. Plošinatá oblasť je rozčlenená vodnými tokmi na sústavu planín, s množstvom povrchových a podzemných krasových javov (škrapy, škrapové polia, krasové

jamy, jaskyne, priepasti). Nachádzajú sa tu najznámejšie sprístupnené jaskyne - Domica, Gombasecká, Jasovská a Ochtinská aragonitová jaskyňa, unikátny jav podzemného krasu s jedinečnou mineralogicky vzácnou výzdobou trsov a kríčkov mliečne bieleho aragonitu. Osobitosťou je tiež Silická ľadnica - priepasť rúťového charakteru so stálou ľadovou výzdobou.

Väčšinu územia národného parku pokrývajú listnaté lesy s najviac zastúpeným dubom zimným a plstnatým, hrabom a bukcom. Ihličnaté dreviny tvoria len 7 %. Toto územie, ležiace na styku dvoch fyto geografických oblastí (panónskej a západokarpatskej), patrí k floristicky najbohatším oblastiam Slovenska. Krasový fenomén územia sa prejavuje v dominancii xerothermnej flóry na výslných skalnatých stráňach, hranách a škrapových poliach planín. Rastie tu aj vlastný endemit územia – chudóbka drsnoplodá kláštorského. Druhy, ako kandík psí, klinček včasný nepravý, feruľa Sadlerova, hrachor hrachovitý sa v rámci flóry Slovenska vyskytujú len na území Slovenského krasu.

V nadväznosti na vývoj rastlinstva sa vytvárali aj pestré životné podmienky pre vývoj živočíšstva. Sú to najmä nižšie skupiny živočíchov, ktoré územiu dávajú prevažne charakter zoocenóz stepného a lesostepného pásma. Tieto sa miestami kontrastne prelínajú s horskými prvkami. Slovenský kras je bohatý na výskyt bezstavovcov, napríklad viac ako 130 druhov mäkkýšov, 1500 druhov chrobákov, 1022 druhov motýľov. Z vtákov sa tu vyskytuje napr. sokol rároh, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, orol kriľavý, sova dlhochvostá, skaliar pestrý, či strnádka cia. Z plazov sú to jašterica múrová, jašterica zelená, užovka stromová, užovka hladká a iné.

Územie je prvou biosférickou rezerváciou (od roku 1977) na Slovensku. V roku 1995 bolo 12 jaskýň Slovenského krasu zaradených do zoznamu Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva v rámci slovensko - maďarského projektu Jaskyne Slovenského a Aggtelekského krasu.

Na území Národného parku Slovenský kras platí v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov 3. stupeň ochrany, podľa ktorého sa zakazuje:

- 1.) vjazd a státie s motorovým vozidlom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru, b) vjazd a státie s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy.
- 2.) vchádzať alebo stáť s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy
- 3.) pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce
- 4.) táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň mimo uzavretých stavieb, lyžovať, vykonávať horolezecký alebo skalolezecký výstup, skialpinizmus alebo iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce
- 5.) organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie
- 6.) použiť zariadenie spôsobujúce svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovánú hudbu mimo uzavretých stavieb
- 7.) rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov
- 8.) zbierať rastliny vrátane ich plodov
- 9.) organizovať spoločné poľovačky
- 10.) vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom

Na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na:

- 1.) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia ako aj akéhokoľvek iného reklamného alebo propagačného pútača, alebo tabule,
- 2.) pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, herbicídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti,
- 3.) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzák, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,
- 4.) osvetlenie bežeckej trate, lyžiarskej trate a športového areálu mimo uzavretých stavieb,
- 5.) vykonávanie technických geologických prác.
- 6.) vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä na ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažbu ťrstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu, okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom,
- 7.) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady
- 8.) leteckú aplikáciu chemických látok a hnojív,
- 9.) vypúšťanie vodnej nádrže alebo rybníka,
- 10.) likvidáciu geologického diela alebo geologického objektu,
- 11.) zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť,
- 12.) vyradenie ostatnej vodnej plochy a jej pridelenie do užívania na účely podnikania v osobitnom režime.
- 13.) likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastov s výnimkou činnosti povolennej podľa osobitných predpisov
- 14.) výstavbu lesných ciest a zväžnic,
- 15.) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,
- 16.) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek umiestnenie košiar, stavby a iného zariadenia na ich ochranu,
- 17.) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,
- 18.) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, horskou službou alebo zložkami integrovaného záchranného systému za hranicami zastavaného územia obce,
- 19.) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za

hranicami zastavaného územia obce,

20.) umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo na inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe

vodného toku alebo vodného diela,

Na území ochranného pásma národného parku platí 2. stupeň ochrany v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Prírodná rezervácia Zemné hradisko

Prírodná rezervácia Zemné hradisko, v ktorom platí 4. stupeň ochrany podľa zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, bola zriadená Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 83 z 23.marca.1993. Dôvodom ochrany je výskyt zachovalej lesostepnej vegetácie o zvyškom prirodzeného dubového lesa a krovín, vrátane mnohých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

K najvzácnejším druhom rastlín, ktoré sa vyskytujú na území rezervácie, patria kozinec mechúrnatý belavý (*Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*), rumenica Visianiho (*Onosma visiani*), hadinec červený (*Echium russicum*), rezeda veľkokališná (*Reseda phyteuma*), vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*), sinokvet mäkký veľkoúborový (*Jurinea mollis* subsp. *macrocalathia*) a mnohé ďalšie.

Z chránených druhov živočíchov je to napr. modlivka zelená (*Mantis religiosa*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*) a iné.

Na území rezervácie platí v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov 4. stupeň ochrany, podľa ktorého sa zakazuje:

- 1.) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1; (vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom; vjazd a státie s bicyklom; pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka; táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň mimo uzavretých stavieb, lyžovať, vykonávať horolezecký alebo skalolezecký výstup, skialpinizmus alebo iné športové aktivity; organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie; použiť zariadenie spôsobujúce svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovanosť hudbu mimo uzavretých stavieb; rozširovať nepôvodné druhy; zbierať rastliny vrátane ich plodov; organizovať spoločné poľovačky; vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom)
- 2.) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom
- 3.) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,
- 4.) aplikovať chemické látky a hnojivá,
- 5.) rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny,
- 6.) zbierať nerasty alebo skameneliny,
- 7.) oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,
- 8.) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,

9.) vykonávať geologické práce,

10.) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

11.) voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov a poľovného psa.

Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na:

1.) vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady a energetických porastov na poľnohospodárskej pôde; c) výstavbu lesných ciest a zväznic; i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy; j) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbraňami a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, alebo zložkami integrovaného záchranného systému za hranicami zastavaného územia obce; l) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce; a o) vypúšťanie vodnej nádrže alebo rybníka a § 14 ods. 2 písm. d) let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzák, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia; e) osvetlenie bežeckej trate, lyžiarskej trate a športového areálu mimo uzavretých stavieb a f) vykonávanie technických geologických prác.

2.) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek

3.) umiestnenie stavby.

V obci Dvorníky-Včeláre sú do Prírodnej rezervácie Zemné hradisko zaradené nasledovné parcely :

Katastrálne územie Dvorníky: 1052/3.

Územie európskeho významu Horný vrch

Územie európskeho významu Horný vrch bolo vyhlásené na ochranu biotopov a druhov európskeho významu. Do národného zoznamu bolo zaradené Výnosom Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004.

Územie leží v okresoch Košice – okolie a Rožňava, v katastrálnych územiach Dvorníky, Bôrka, Hačava, Háj, Hrhov, Jablonov nad Turňou, Turňa nad Bodvou a Zádiel. Celková výmera územia je 5893,8 ha a predstavuje plochy s 5., 4., 3. a 2. stupňom ochrany podľa zákona 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany v tomto území európskeho významu:

6110 Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi*

- 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty
- 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží
- 6240 Subpanónske travinnobylinné porasty
- 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách
- 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
- 8160 Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa
- 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
- 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary
- 9110 Kyslomilné bukové lesy
- 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy
- 9150 Vápnomilné bukové lesy
- 9180 Lipovo-javorové sutinové lesy
- 40A0 Xerotermné kroviny
- 91G0 Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
- 91H0 Teplomilné panónske dubové lesy

Živočích, ktoré sú predmetom ochrany v tomto území európskeho významu:

kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*), vlk dravý (*Canis lupus*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), sadlerianka panónska (*Sadleriana pannonica*), chrobák (*Morimus funereus*)

Rastliny, ktoré sú predmetom ochrany v tomto území európskeho významu:

poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), hadinec červený (*Echium russicum*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), včelník rakúsky (*Dracocephalum austriacum*), poniklec otvorený (*Pulsatilla patens*), peniažtek slovenský (*Thlaspi jankae*), kosatec bezlistý uhorský (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), rumenica turnianska (*Onosma tornensis*)

V obci Dvorníky-Včeláre sú do Územia európskeho významu Horný vrch zaradené nasledovné parcely :

Katastrálne územie Dvorníky: 1049/1, 1049/4, 1052/1, 1052/3, 1053, 1054/2, 1054/3, 1055, 1068/1, 1068/2.

Chránené vtáčie územie Slovenský kras

Chránené vtáčie územie Slovenský kras bolo vyhlásené Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 192/2010 Z.z. dňa 16. apríla. 2010. Účelom vyhlásenia je zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, bučiaka trstového, ďatľa čierneho, ďatľa bielochrbtého, ďatľa prostredného, hadiara krátkoprstého, chriašteľa bodkovaného, kane močiarnej, krutihlava hnedého, lelka lesného, muchárika bieločrkého, muchárika červenohrdlého, orla krikľavého, penice jarabej, prepelice poľnej, skaliara pestrého, sokola rároha, sokola sťahovavého, sovy dlhochvostej, strakoša červenochrbtého, škovránka stromového, včelára lesného, výra skalného, výrika lesného a žlny sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Rožňava v katastrálnych územiach Ardovo, Brzotín, Bôrka, Dlhá Ves, Drnava, Gemerská Hôrka, Hrhov, Hrušov nad Turňou, Honce, Jablonov nad Turňou, Jovice, Kováčová pri Hrhove, Kečovo, Kružná, Kunova Teplica, Krásnohorská Dlhá Lúka, Lipovník pri Rožňave, Lúčka pri Hrhove, Plešivec, Pašková, Rakovnica, Rožňavské Bystré, Silica, Silická Brezová, Silická Jablonica, Slavec, Štítnik, Vidová a v okrese Košice okolie v katastrálnych územiach Debrad', Drienovec, Dvorníky, Háj, Hačava, Host'ovce, Jasov, Medzev, Moldava nad Bodvou, Turňa nad Bodvou, Včeláre a Zádiel. Chránené vtáčie územie má výmeru 43 860,24 ha.

Za činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa považuje:

a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, hadiara krátkoprstého, orla krikľavého, sokola rároha, včelára lesného, výrika lesného a výra skalného od 1. marca do 30. júna, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) mechanizované kosenie alebo mulčovanie trvalých trávnych porastov iným spôsobom, ako od stredu do okrajov od 1. mája do 30. júna na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára.

Súpis parciel v k.ú. Dvorníky a Včeláre, ktoré sú zaradené do Chráneného vtáčieho územia Slovenský kras:

Katastrálne územie Dvorníky:

160, 163/3, 164/1, 164/2, 164/3, 164/4, 164/5, 165/1, 165/2, 165/3, 165/4, 165/6, 165/7, 165/8, 165/11, 165/12, 165/16, 165/23, 165/24, 165/25, 165/26, 469/2, 469/3, 469/7, 1049/1, 1049/4, 1050/1, 1050/2, 1050/3, 1050/4, 1050/5, 1050/6, 1050/7, 1050/8, 1050/9, 1050/10, 1050/11, 1050/12, 1050/13, 1050/14, 1050/15, 1050/16, 1050/17, 1050/18, 1050/19, 1050/20, 1050/21, 1050/22, 1050/23, 1050/24, 1050/25, 1050/26, 1050/27, 1050/28, 1050/29, 1050/30, 1050/31, 1050/32, 1050/33, 1050/34, 1050/35, 1050/36, 1050/37, 1050/39, 1050/40, 1050/41, 1050/43, 1050/44, 1050/45, 1050/46, 1050/47, 1050/48, 1050/49, 1050/50, 1050/51, 1050/52, 1050/53, 1050/54, 1050/55, 1050/56, 1050/57, 1050/93, 1050/98, 1052/1, 1052/2, 1052/3, 1053, 1054/2, 1054/3, 1055, 1068/1, 1068/2, 1069, 1086.

Katastrálne územie Včeláre:

128/0/1, 128/0/2, 133, 134/2, 134/3, 134/4, 134/5, 134/6, 134/7, 134/8, 134/9, 134/10, 134/11, 134/12, 134/13, 135, 139/1, 139/2, 140/1, 140/2, 140/3, 140/4, 177/0/1, 177/0/2, 179, 257.

chránené územia podľa medzinárodných dohovorov

Jaskyne Slovenského a Aggtelekského krasu boli zapísané do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO na základe bilaterálneho nominačného slovensko-maďarského projektu v roku 1995, ktorý bol odsúhlasený Výborom pre svetové dedičstvo v dňoch 4. – 9. 12. 1995 v Berlíne.

územné systémy ekologickej stability (ÚSES)

Obec nemá spracovaný miestny ÚSES. Základná osnova takého materiálu – ekologická kostra krajiny – bola spracovaná v rámci tohto posudzovania. V zmysle príslušného regionálneho ÚSES sa v posudzovanom území nachádzajú biokoridory nadregionálneho významu „Gemerská pahorkatina – Domica – Silická planina – Horný vrch – Zádielska dolina“ a „Hranica MR – Abovská pahorkatina – Ružový dvor“, a regionálny biokoridor „Tok Turňa“.

Prírodné zdroje

ochrana lesných zdrojov

ochrana lesných zdrojov

V obci sa nachádzajú ochranné lesy podľa písmena a) lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú sutiny, strže, hrebene a stráne so súvisle vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy a hlboké rašeliniská a podľa písmena d) ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy. Sú sústredené na planinách Horný a Dolný vrch.

ochrana vodných zdrojov

V území sú vyhlásené a vytýčené pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov.

ochrana prírodných liečivých zdrojov

V posudzovanom území sa nenachádzajú.

ochrana prírodných liečebných kúpeľov a klimatických podmienok priaznivých na liečenie

V posudzovanom území sa nenachádzajú.

ochrana pôdných zdrojov

V posudzovanom území sa nenachádzajú.

ochrana dochovávaných genofondových zdrojov

V posudzovanom území sa nachádzajú dve genofondovo významné lokality, konkrétne Zemné hradisko a Stráň v lome Hostovce.

ochrana nerastného bohatstva

Geologická stavba a horninové zloženie sú predpokladom pre výskyt nerudných surovín. Karbonátové horniny sa používajú ako hutnícke, chemické, cementárske, stavebné a dekoračné suroviny. Na základe údajov z archívu ŠGÚ DŠ Bratislava sa v predmetnej lokalite a jej okolí nachádzajú ložiská nerastných surovín:

Dvorníky – horečnaté sialitické íly, využívané ložisko, určený DP

Včeláre I. – korekčné sialitické íly, určené CHLÚ

Hostovce – vápenec, využívané ložisko, určený DP

Včeláre – vápenec, využívané ložisko, určený DP

Pamiatkový fond a významné krajinné štruktúry

pamiatkový fond

Z kultúro-historických objektov sa v katastrálnom území Dvorníky nachádza kostol narodenia P. Márie (kat.) klasicistický s retardovanými barokovými prvkami, postavený v r.1800-1801. Prícestná kaplnka - v strede obce, vyhlásená za kultúrnu pamiatku 12.12.1986.

V katastrálnom území Včeláre sa nachádza Kostol (ref.) klasicist., typ tolerančných chrámov z konca 18. stor., neskoršie upravovaný. Kúria – vyhlásená za kultúrnu pamiatku 12.12.1986. Ľudový dom – murovaný objekt, vyhlásený za kultúrnu pamiatku 12.12.1986. Pri hospodárskom dvore v katastrálnom území Dvorníky sa zistilo žiarové pohrebisko pilinskej a kyjatickej kultúry z obdobia pokročilého eneolitu a mladšej doby bronzovej. Kóta Ritkáš západne od obce, severne od cesty Moldava-Rožňava sa zistili stopy osídlenia z pokročilého eneolitu a mladšej doby bronzovej.

V katastrálnom území Včeláre vo vápencovom lome bol objavený počas lámania kameňa mamutí kel a fragment lebečnej kosti, pravdepodobne soba. Pri ceste do osady sa našli zlomky keramiky neolitického rázu, pri poľnohospodárskom dvore zasa fragmenty keramiky z doby hallštattskej a severne od tohto dvora črepy keramiky z doby hallštattskej a rímskej, ako aj tri kusy železnej trosky. Severne od predchádzajúcej lokality sa našlo torzo kamennej sekerky, obsidiánový oštep a úlomky keramiky z doby rímskej.

významné historické štruktúry

Za významnú historickú krajinársku štruktúru možno považovať PR Zemné hradisko.

iné krajinárske štruktúry

V území sa antropogénne podmienené krajinárske štruktúry vyskytujú len vo fragmentoch a splývajú s okolitým prostredím, výnimkou je iba Zemné hradisko, ktoré predstavuje výraznú krajinnú dominantu i z pohľadu širšieho okolia. Významné krajinárske štruktúry predstavujú najmä prechody medzi poľnohospodárskou a lesnou krajinou, vodné toky s brehovou vegetáciou a prechod medzi krajinou kotlinovou a vrchovinovou až hornatinovou.

Ekologicky významné segmenty

Z biotopov národného a európskeho významu, chránených v zmysle Vyhlášky Ministerstva ŽP SR č. 24/2003, sa v obci Dvorníky-Včeláre vyskytujú nasledovné.

ód	K	Názov biotopu
i5	P	Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch
r2	K	Porasty borievky obyčajnej
r6	K	Xerothermné kroviny
r7	K	Trnkové a lieskové kroviny
r9	K	Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek
r1	T	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte
r6	T	Teplomilné lemy
r7	T	Mezofilné lemy
k3	L	Mezofilné pasienky a spásané lúky
k6	L	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí

k1	S	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
k6	S	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
k8	S	Nesprístupnené jaskynné útvary
s2.1	L	Dubovo-hrabové lesy karpatské
s3.1	L	Teplomilné submediteránne dubové lesy
s4	L	Lipovo-javorové sutinové lesy
s5.1	L	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
s5.4	L	Vápnomilné bukové lesy

Poznámka: Biotopy európskeho významu sú vyznačené tučne, ostatné biotopy sú národného významu.

Zemné hradisko

Ekologicky významný segment „Zemné hradisko“ predstavuje územie Prírodnej rezervácie Zemné hradisko. Vyskytujú sa tu veľmi zachovalé porasty teplo a suchomilnej travinno-bylinnej vegetácie v pestrej mozaike s pionierskymi spoločenstvami. Na tomto území rastie viacero veľmi vzácných druhov rastlín, ako napr. kriticky ohrozený kozinec mechúrikatý belavý (*Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*), rumenica Visianiho (*Onosma visianii*), hadinec červený (*Echium russicum*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), vstavač počerný (*Orchis ustulata*), rezeda veľkokališná (*Reseda phyteuma*), dvojradovec neskorý (*Cleistogenes serotina*), hlaváčik jarý (*Adonis vernalis*) atď.

Zaujímavosťou tohto územia je aj hradný val na vrcholovej plošinke, ktorý dokazuje, že tento priestor bol v minulosti využívaný ako hradisko.

Dolný vrch

Toto územie predstavuje najmä lesné porasty na planine Dolný vrch. Ide predovšetkým o teplomilné dubové lesy, dubovo-hrabové lesy, ale aj vápnomilné bučiny. Na okraji lesných porastov smerom ku xerothermným travinno-bylinným spoločenstvám rastú druhovo bohaté lemové spoločenstvá s výskytom viacerých veľmi vzácných druhov rastlín. Ide napr. o kriticky ohrozený druh sezelovka smlďníkovitá (*Gasparrinia peucedanoides*), ktorá rastie v juhovýchodnej časti planiny. Na xerothermných miestach s výskytom sucho a teplomilnej vegetácie vo východnej časti Dolného vrchu rastie ďalší kriticky ohrozený druh slovenskej flóry rumenica turnianska (*Onosma tornensis*). Spolu s týmto druhom sa v tomto type biotopu vyskytujú aj ďalšie vzácne rastliny ako zvonček tvrdoplodý (*Campanula xylocarpa*), dvojradovec neskorý (*Cleistogenes serotina*), kosatec nízky (*Iris pumila*), farbovník včasný (*Isatis praecox*), rumenica Visianiho (*Onosma visianii*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), kavyl pôvabný (*Stipa pulcherrima*) a iné.

Horný vrch

Ekologicky významný segment „Horný vrch“ tvoria najmä teplomilné dubové lesy, dubovo-hrabové lesy a okrajovo na najstrmších častiach aj sutinové lesy. Na presvetlených miestach rastú suchomilné travinno-bylinné a krovínové porasty na vápnom substráte, xerothermné kroviny a teplomilné lemy. Ide o spoločenstvá veľmi druhovo bohaté, s prítomnosťou mnohých chránených či vzácných druhov ako poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla*

grandis), rumenica Visianiho (*Onosma visiani*), tarica krivolaká rôznoлистá (*Alyssum tortuosum* subsp. *heterophyllum*), vstavač trojzubý (*Orchis tridentata*) a mnohé ďalšie. Lokalita v súčasnosti trpí zarastaním sukcesnými drevinami. Vhodným manažmentovým opatrením by bolo prinavrátiť do tejto oblasti pastvu oviec alebo kôz a postupne odstrániť vysadené nepôvodné porasty borovíc.

Alúvium toku Turňa

Územie „Alúvium toku Turňa“ nachádzajúce sa v južnej časti obce, predstavuje brehovú porasty, aluviálne lúky, ako aj samotný tok Turňa, ktorý odvodňuje toto územie. Ide o lokalitu s vyvinutými vlhkomilnými spoločenstvami, bohatými na rastlinné druhy. Tento priestor zároveň slúži ako dôležitý migračný koridor pre vodné živočíchy a vtáky.

Pasienky pri Zemlény

Ekologicky významný segment „Pasienky pri Petrovom laze“ predstavujú spoločenstvá pasienkov a lúk v severnej časti obce na úpätí planiny Horný vrch. Ide o pravidelne pasené plochy hovädzím dobytkom, na ktorých sa zachovali typické druhy takto využívaných vegetačných spoločenstiev. Blízkosť lokalít so xerothermnou vegetáciou navyše obohacuje tieto pasienky o viaceré teplomilné druhy, čo vytvára druhovo bohaté porasty.

Medzi typické druhy tohto územia patria napr. rebríček panónsky (*Achillea pannonica*), hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*), pýr sivý (*Elytrigia intermedia*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), betonika lekárska (*Betonica officinalis*), očianka Rostkovova (*Euphrasia rostkoviana*), túžobník obyčajný (*Filipendula vulgaris*), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), ľan tenkolistý (*Linum tenuifolium*), pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare*), iskerník ilýrsky (*Ranunculus illyricus*), veronika rozprestretá (*Veronica prostrata*) a mnohé ďalšie.

Hôrka

Územie „Hôrka“ predstavuje kuželovitý kopec priamo v intraviláne časti Dvorníky (kóta 238 m), neďaleko miestneho cintorína. Ide o lokalitu s výskytom zachovalej xerothermnej vegetácie, druhovo značne bohatej. Vzácnosť územia je o to vyššia, že sa nachádza priamo v obci a aj napriek tomu sa na tomto mieste zachovali druhovo bohaté teplomilné travinnobylinné a pionierske spoločenstvá.

Medzi typické druhy tohto územia patria napr. hlaváč žltkastý (*Scabiosa ochroleuca*), tarica kopcová Brymova (*Alyssum montanum* subsp. *brymii*), kostrava valeská (*Festuca valesiaca*), bôľhoj lekársky (*Anthyllis vulneraria*), hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*), nátržník piesočný (*Potentilla arenaria*), deväťorníkovec sivý (*Rhodax canus*), cesnak žltý (*Allium flavum*), púpava purpurovoplodá (*Taraxacum erythrospermum*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), lipnica bádenská (*Poa badensis*), zvonček sibírsky (*Campanula sibirica*), záraza biela (*Orobancha alba*), nevädzka porýnska (*Acosta rhenana*) a mnohé ďalšie.

Chotárny potok

Územie „Chotárny potok“ sa nachádza vo východnej časti obce, kde predstavuje brehovú porasty ako aj samotný tok, ktorý vytvára východnú hranicu obce. Ide o územie s vyvinutými vrbovo-jelšovými brehovými porastmi. Tento priestor zároveň slúži ako dôležitý migračný koridor pre vodné živočíchy a vtáky.

Stresové javy a zdroje

Prírodné stresové javy (geodynamické javy)
vertikálne pohyby povrchu

Väčšia časť územia katastra leží v oblasti recentného zdvíhania zemskej kôry jedná sa o stredný zdvih vo východnej časti o zdvih malý. V posudzovanom území prebieha viacero kratších zlomov, väčšinou sa jedna o zlomy zakryté a v oblasti Horného vrchu je

zaznamenaná sústava presunových línií oddelených menšími zlomami. Zlomové poruchy nie sú spojené s výraznými vertikálnymi pohybmi.

zemetrasenia, eróznno-akumulačné javy

Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnatom podloží pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je $< 0,8 \text{ m.s}^{-2}$.

Zo súčasných reliéfových procesov prevládajú fluvialne a stráňové procesy. Prevláda najmä splachovanie pôdy.

Poľnohospodárske pôdy oblasti sú slabo ohrozené eróziou (žiadna alebo nepatrná až slabá erózia), plochy lesov sú ohrozené minimálne (žiadna alebo nepatrná až slabá erózia).

svahové pohyby

Nevyskytujú sa nad rámec prirodzeného pohybu hmôt po svahoch. Územie leží z hľadiska náchylnosti na zosúvanie v tretej kategórii - slabá náchylnosť.

krasové javy

Krasové javy v území obce zatupujú planiny Horný a Dolný vrch, ktorý do územia zasahujú iba okrajovo, za výrazný krasový prvok možno považovať Zemné hradisko.

zmeny objemu, štruktúry a zloženia hornín

V posudzovanom území sa nevyskytujú nad rámec bežných prejavov v krajine.

rádioaktivita

V území sa nevyskytuje nad bežný rámec prirodzenej rádioaktivity prostredia. Územie sa nachádza v oblasti stredného až nízkeho radónového rizika. Objemová aktivita ^{222}Rn v pôdnom vzduchu je pre stredné radónové riziko 20 – 70 k.Bq.m⁻³.

anomálie geofyzikálnych polí

V širšom území boli zistené zdroje magnetických anomálii. Jedná sa o Drienoveckú tiažovú a magnetickú anomáliu, ktorá nebola doteraz uspokojivo vysvetlená.

Sekundárne stresové javy

kontaminácia homínového prostredia

V posudzovanom území nebola zistená nad mieru bežného antropogénneho znečistenia.

znečistenie ovzdušia

Priemerná ročná koncentrácia NO₂ je 5 – 10 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia N (NO, NO₂) je 700 – 800 mg.m⁻². Priemerná ročná koncentrácia SO₂ je 5 – 10 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia S (SO₂ a sírany) je 1500 – 2000 mg.m⁻². Ide prevažne o nízke hodnoty tesne nad nulovými. Z priemyselných odvetví ma v zaťaženej oblasti rozhodujúce postavenie hutnícky priemysel, priemysel palív a energetiky a ťažba nerastných surovín, ktorá má rozhodujúci vplyv na znečistenie ovzdušia. V súčasnosti sú rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi znečistenia doprava, minerálny prach zo stavebnej činnosti, lokálne vykurovacie systémy na tuhe paliva, malé a stredne lokálne priemyselne zdroje bez náležitej odľučovanej techniky.

zaťaženie prostredia pachom a hlukom

Ťažba a spracovanie nerastných surovín predstavujú najvýznamnejší zdroj hluku a prachu v území. Cesta E571 predstavuje líniový zdroj znečistenia, čo predstavuje značnú záťaž hlukom. Ďalšia sezónna záťaž súvisí s poľnohospodárskymi prácami, s poľnohospodárstvom súvisí aj záťaž pachom.

kontaminácia pôdy

Z celkového hľadiska tieto pôdy považujeme za pôdy relatívne čisté až nekontaminované, resp. mierne kontaminované kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov dosahuje limitné hodnoty A. Obsah rizikových látok, ktoré sa v pôdach vyskytujú, zahrňuje vždy časť pochádzajúcu z prirodzených zdrojov a časť, ktorá pochádza z rôznych antropogénnych zdrojov, ktoré sa v pôdach kumulovali za rôzne dlhé obdobie. Podiel jednotlivých častí obsahov rizikových látok v pôdach sa v súčasnej dobe ešte nedá vo všetkých prípadoch jednoznačne určiť.

Aktuálny stav v zisťovaní kontaminácie pôd SR vychádza z monitorovacej siete pôd SR, ako i z plošného prieskumu kontaminácie pôd Slovenska. Na základe údajov výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy v Bratislave, regionálneho pracoviska Banská Bystrica možno konštatovať, že hodnoty všetkých sledovaných rizikových prvkov (Pb, Cr, Ni, Cu, Zn, Hg) sú podlimitné, (hygienické limity z „Vestníka Ministerstva pôdohospodárstva SR, XXVI, č. 1 1994“). Nad limitné hodnoty dosahuje iba As hodnoty 7.2 – 9.9 mg.kg⁻¹ keď norma je stanovená na 5 mg.kg⁻¹.

znečistenie vôd

Úroveň znečistenia podzemných vôd je stredná (1,1 – 3,0 C_d), vo východnej časti územia sa nachádzajú miesta s vysokým stupňom znečistenia (3,1 – 5,0 C_d). Riziko ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je veľmi nízke. Z hľadiska stupňa agresivity podzemných vôd ide o vody slabo agresívne. Ako zdroj znečistenia hlavnú úlohu preberá priemysel, poľnohospodárstvo a lesníctvo.

poškodenie vegetácie

V území bolo zistené ovplyvnenie vegetácie exhalátmi. Prejavuje sa v celom území ojedinelými nekrózami na veľmi citlivých rastlinách a malou intercepciou imisií na listoch a kmeňoch, pričom k tomuto javu prispieva ťažobný a spracovateľský priemysel Lom Včeláre a vykurovanie tuhým palivom.

Poškodenie lesných porastov na dotknutom území je v kotlinovej časti, hlavne v blízkosti lomu stredné až silné (defoliácia >40%, 31-40%) postupne s narastajúcou vzdialenosťou slabá až veľmi slabá (defoliácia 11% - 30%).

Zaťaženie lesných drevín jednotlivými škodlivinami je uvedené v nasledovnej tabuľke.

Polutant	Koeficient zaťaženia	Limitná hodnota
Síra	K _S 2,001 – 2,500	1000 mg.kg ⁻¹ (K _S = 1)
ťažké kovy	K _Z 1,501 – 2,000	(K _Z = 1): 0,6 mg.kg ⁻¹ Cd, 1,0 mg.kg ⁻¹ Cr, 1,0 mg.kg ⁻¹ V, 2,0 mg.kg ⁻¹ Cu, 2,0 mg.kg ⁻¹ Ni, 6,0 mg.kg ⁻¹ Pb, 45 mg.kg ⁻¹ Zn, 100 mg.kg ⁻¹ Fe
Ortuť	K _{Hg} >7,000 – 5,000	0,12 mg.kg ⁻¹ (K _{Hg} = 1)

Zdroje sekundárnych stresových javov

zdroje znečistenia ovzdušia

Z priemyselných odvetví ma v zaťaženej oblasti rozhodujúce postavenie hutnícky priemysel, priemysel palív a energetiky a ťažba nerastných surovín, ktorá má rozhodujúci vplyv na znečistenie ovzdušia. V súčasnosti sú rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi znečistenia Lom Včeláre, doprava, minerálny prach zo stavebnej činnosti, lokálne vykurovacie systémy na tuhe paliva, malé a stredne lokálne priemyselne zdroje bez náležitej odľučovanej technik

Trend znečistenia má však klesajúci charakter a oblasť patrí medzi mierne znečistené. K znečisteniu ovzdušia prispieva lom Včeláre a automobilová doprava vrátane automobilov, pracujúcich v poľnohospodárskej prevádzke, resp. lokálne zdroje znečistenia.

zdroje znečistenia vôd

Najväčšími zdrojmi znečistenia vôd sú poľnohospodárska výroba hlavne živočíšna výroba ako aj nevhodné lesohospodárske zásahy. V menšej miere ovplyvňujú kvalitu vody lokálne zdroje (netesné žumpy a pod.). Prispieva k nemu aj automobilová doprava a priemysel.

zdroje hluku a pod.

Najväčším zdrojom hluku je prevádzka lomu a vápenky spolu s premávkou na pozemných komunikáciách, sezónne aj poľnohospodárska a lesohospodárska prevádzka.

Pásma hygienickej ochrany (PHO) technických objektov
PHO priemyselných a skladovacích areálov

V dotknutom území sa nachádza lom Včeláre
bezpečnostné zóny v okolí elektrárni

V posudzovanom území sa nenachádzajú.
PHO skládok odpadov

V posudzovanom území sa nenachádzajú.
PHO čistiarní odpadových vôd

V posudzovanom území sa nenachádza.
PHO poľnohospodárskych areálov

Poľnohospodársky areál sa nachádza južnom okraji obce Včeláre, jeho ochranné pásmo zasahuje do obytnej zóny obce. Druhý areál sa nachádza západne od obce Dvorníky a jeho ochranné pásmo zasahuje do intravilánu obce.

ochranné pásma vojenských objektov a vojenské ochranné zóny
V posudzovanom území sa nenachádzajú.

ochranné pásma líniových technických prvkov

Pre jednotlivé druhy komunikácií určuje šírku ochranných pásiem Vyhláška č. 35/1984 Zb. v §15 nasledovne:

- 100 m od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,
- 50 m od osi vozovky cesty I. triedy,
- 25 m od osi vozovky cesty II. triedy,
- 20 m od osi vozovky cesty III. triedy,
- 15 m od osi vozovky miestnej komunikácie,

V zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov môžu správcovia komunikácií vstupovať na okolité pozemky pre vykonanie nevyhnutných opatrení na komunikácii.

Na ochranu elektroenergetických zariadení sa podľa zákona zriaďujú ochranné pásma v rozsahu :

- 10 – 35 m obojstranne od krajného vodiča u vonkajších elektrických vedení pri napätí od 1 kV až nad 400 kV, 110 kV vedenie má ochranné pásmo 15 m na každú stranu od krajného vodiča, pre 22 kV vedenie je toto pásmo 10 m

- 1 – 3 m obojstranne u kábelových elektrických vedení,
- 30 m od objektu alebo oplotenia elektrickej stanice,
- 10 m od konštrukcie transformovne z VN na NN.

Ochranné pásmo tranzitných plynovodov VVT je po 200 m od krajného potrubia v súbehu, všetky vysokotlakové plynovody a prípojky majú ochranné pásmo po 20 m na každú strany od potrubia. Ich ochrana je zakotvená v zákone č. 656/2004 Z. z. o energetike, plochy v ochrannom pásme elektrovodu a plynovodu majú obmedzené podmienky užívania. Ochranné pásmo ropovodu je po 100 m na obe strany od potrubia, pre vodné zdroje je táto vzdialenosť 300m.

14. Krajinnoekologická syntéza

Syntéza abiotického komplexu (ABK)

Posudzované územie leží v abiokomplexoch, charakterizovaných charakteristikami uvedenými v nasledovnej tabuľke.

Typ reliéfu	roviny	nerozčlenené horizontálne a vertikálne rozčlenené
	vyššie hornatiny	stredne členité
Klimatické oblasti a okrsky	teplá oblasť	Teplý mierne vlhký s chladnou zimou
	mierna oblasť	Mierne teplý mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový
Kvartérny pokryv a pôdotvorný substrát	deluviálne sedimenty	hlinité, hlinito piesčité, hlinito kamenité, piesčito kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny
	fluviálne sedimenty	prevažne nívne humózne hliny, alebo hlinito piesčité až šrkovito piesčité hliny dolinných nív
	proluviálne sedimenty bez pokryvu	
Pôdny typ	ČA	čiernice
	PG	pseudoglej
	RA	rendziny

Syntéza súčasnej krajinnej štruktúry (SKŠ)

Podľa systému triedenia krajinnej pokrývky vytvorenej aplikáciou údajov CORINE land cover sa súčasná krajinná štruktúra územia Dvorníky - Včeláre člení podľa nasledovnej tabuľky.

Triedy krajinnej pokrývky	
urbanizované a priemyselné areály	sídlná zástavba
	priemyselná zástavba
poľnohospodárske areály	orná pôda
	trvalé kultúry
	lúky a pasienky
	heterogénne poľnohospodárske areály
lesné a poloprírodné areály	listnaté lesy
	zmiešané lesy
	ihličnaté lesy

Typy krajinnoekologických komplexov

Na základe predchádzajúcich syntéz sa územie katastra nachádza v krajinnoekologických komplexoch (KEK) uvedených v nasledovnej tabuľke.

Typy krajinnoekologických komplexov	
KEK nížinných depresii	Nížinné depresie s prevahou ornej pôdy
KEK zvlnených rovín	Riečne terasy s prevahou ornej pôdy
KEK hornatín na karbonátových a pestrých horninách	Krasové hornatiny a hornatiny na pestrých karbonátových a nekarbonátových horninách s prevahou listnatých lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmisa omou pôdou
KEK vrchovinných na karbonátových a pestrých horninách	Krasové vrchy a vrchoviny na pestrých karbonátových a nekarbonátových horninách s prevahou listnatých lesov
Stupeň urbanizácie (podiel zastavanej plochy z plochy krajinnoekologického komplexu)	
< 1 %	poľnohospodárska a lesná krajina bez osídlenia
1 – 10 %	vidiecka krajina so slabým stupňom osídlenia

15. Krajinnoekologická interpretácia

Estetické vnímanie krajiny

Z hľadiska estetického vnímania krajiny, ktoré je veľmi rozporuplným pojmom kvôli značnej subjektivite, je ako estetická vnímaná krajina všetkých KEK. Ako negatívny prvok a vizuálny impakt možno považovať areál Lomu Včeláre a to až do takej miery, že pohľad na južnú časť územia Dvorníky - Včeláre sa dá označiť za krajinu málo estetickú.

Environmentálne problémy

Na základe ekologickej kvality katastrálnych území podľa štruktúry využitia je koeficient ekologickej kvality katastrálneho územia Dvorníky – Včeláre 0,21- 4. Ekologicky kvalitná plocha na obyvateľa ($m^2.obyv^{-1}$) je 10001-20000. V posudzovanom území je najzávažnejším stresovým javom priemyselná výroba a ťažba nerastných surovín sústredená v južnej časti územia. Okrem spomenutých stresových javov, hodnotu krajinársky a biologicky hodnotnejších KEK znižuje lokálne zlý menežment využitia plôch s nepriaznivým účinkom na prostredie, v KEK s nižšou ekologickou stabilitou a menšou biologickou hodnotou sa pridružujú ďalšie environmentálne problémy, napr. erózia pôdy, znečisťovanie vôd a pod.

16. Krajinnoekologické hodnotenie

Navrhované činnosti a využívanie

V posudzovaných častiach krajiny sa plánuje s výstavbou rýchlostnej cesty R2, ktorá je v štádiu variantného riešenia a posudzovania vplyvov na životné prostredie. Jedna z navrhovaných variant prechádza južnou časťou katastra obce. Povedie k záberu poľnohospodárskej pôdy a vytvoreniu novej krajinárskej dominanty. Bude predstavovať výrazný bariérový prvok v krajine, ktorého negatíva sa budú musieť vyriešiť vhodným ekologickým spôsobom. Na druhej strane bude znamenať výrazne odľahčenie dopravy v intraviláne obce a tým prispeje k zlepšeniu komfortu bývania

Okrem spomínanej rýchlostnej cesty R2 sa navrhovane činnosti týkajú hlavne návrhov na rozšírenie intravilánu. Tieto návrhy neznamenajú pri dodržaní platnej legislatívy výraznejší konflikt so súčasným stavom krajiny, jej ekologickej stability a biodiverzity. Súčasné využitie krajiny je pre užívateľov vyhovujúce, nie je však úplne v súlade s krajinnoekologickými limitmi a optimálnym využívaním zdrojov.

Environmentálne limity

Abiotické limity

Abiotické prostredie nie je limitujúcim pre súčasné využitie krajiny či jeho optimalizáciu.

Limity súčasnej krajinnej štruktúry

Súčasná krajinná štruktúra je do istej miery limitujúca, nakoľko výrazným limitujúcim prvkom je dobývací priestor lomu Včeláre a areál cementárne Holcim. Využitelná poľnohospodárska krajina je sústredená v kotlinovej – centrálnej časti územia, v okolí sídel, v oblasti planín je prevažne zalesnená, s malým potenciálom rozvoja. Z tohto hľadiska je potrebné pamätať na dostatočnú tvorbu nových štruktúr, resp. štruktúr na ochranu životného prostredia pri plánovaných zásahoch.

Limity vyplývajúce z ochrany krajiny

Limity v tejto oblasti vychádzajú z platnej legislatívy a obmedzení v nej uvedených. Katastrálne územie obce Dvorníky Včeláre sa nachádza v prvom stupni územnej ochrany (voľná krajina), mimo veľko i maloplošných chránených území národnej siete. Pre územia nachádzajúce v prvom stupni ochrany platí §12 zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody

a krajiny (ďalej zákon). Súčasťou katastrálneho územia je navrhované územie európskeho významu SKUEV 0735 Rožňavská dolina, ktoré bolo zaradené do sústavy chránených území NATURA 2000 v druhej etape v roku 2006. Pre toto územie platí §27 a § 28 zákona. Pri možných návrhoch na využitie tohto územia, ale i území na ktorých je evidovaný výskyt biotopov národného, alebo európskeho významu, je potrebné požiadať príslušný orgán ochrany prírody o vydanie súhlasu podľa § 6 ods. 1 zákona na zásah do biotopu európskeho.

Limity vyplývajúce zo stresových javov

Tieto limity sú najviac určujúce pre jednotlivé typy činnosti v krajine, najmä ťažba nerastných surovín, spracovateľský priemysel a intenzívne poľnohospodárske využitie, nakoľko všetky tieto činnosti a zámery len prehlbujú doterajšie stresové javy, zvyšujú ich rozsah a intenzitu. Ide najmä o znečistenie vzduchu, podzemných a povrchových vôd, eróziu pôdy a zaťaženie hlukom a prachom. Limity pozdĺž líniových stresových javov sú dané legislatívou, ostatné stresové javy neznamenaajú obmedzenie bežného obhospodarovania krajiny.

17. Krajinnokoologický plán – ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a využívanie územia

Alternatívny ekologický výber

Ako vyplýva z alternatívneho ekologického výberu, vo veľkej časti katastra je doterajšie využitie krajiny v súlade s krajinnokoologickými podmienkami prostredia, výnimku tvorí len areál lomu, spracovateľský podnik a príslušné okolie. Výrazným negatívom týchto činností je ich vplyv na celkovú scenériu krajiny. Oba areály sa nachádzajú v južnej časti územia. Pri pohľade z obce, zo štátnej a cesty a planiny Horný vrch a PR Zemné hradisko smerom na planinu Dolný Vrch je ich negatívny vplyv najväčší. Najväčším problémom takýchto aktivít je úplne zničenie krajiny koncentrovanie odpadov - hald, a celková zmena charakteru krajiny. Nemenej negatívnym faktorom je znečisťovanie okolia prachom a hlukom.

Využívanie lesného pôdneho fondu nie je potrebné výraznejšie meniť, väčší dôraz treba klásť na obnovovanie poškodených lesných porastov. Lokálne možno zlepšiť mladé monokultúry ich postupnou premenou na pestrejšie, ekologicky stabilnejšie a biologicky hodnotnejšie. Veľkoblukové oráčiny nezabezpečujú dostatočnú ekologickú stabilitu a biologickú pestrosť ani pri uznaní vhodnosti tohto spôsobu využívania poľnohospodárskej pôdy, v katastri sú však v dostatočne pestrej mozaike s trávnatými plochami, krovinami a lesmi.

Krajinnokoologický plán

V posudzovanom území je potrebné vykonať niekoľko opatrení, ktoré povedú k ekologicky únosnému využívaniu krajiny. Zvýšiť podiel mimolesnej zelene v okolí priemyselného areálu a lomu, budovať izolačné pásy zelene a zvýšiť estetickú hodnotu územia.

Jestvujúce pasienky sú len lokálne využívané nadmerne (priehony, napájadlá), je potreba zvýšiť podiel extenzívneho prepásania. Oráčiny je potrebné doplniť pestrejšou mozaikou s prirodzenými spoločenstvami, zvýšiť podiel mimolesnej vegetácie ako stabilizujúceho prvku v krajine to je potrebné v centrálnej časti územia, ktorá je tvorená vo

veľkej miere poľnohospodárskymi monokultúrami. V ostatnej časti je zastúpenie prirodzenej mimolesnej zelene dostatočné. Toto je navrhované v nadväznosti na jestvujúce drevinové formácie a okolo prirodzených či antropogénne podmienených línií tak, aby mimolesná zeleň slúžila aj na elimináciu erózie pôdy. V oblasti lesného hospodárstva najväčší problém predstavujú lesné porasty nachádzajúce v severnej časti intravilánu obce. V týchto je potrebné vykonať lesnícke zásahy vedúce k ich obnove a zlepšeniu ich zdravotného stavu. V ostatnej časti katastra sú jestvujúce lesné porasty pomerne stabilné a s ich postupným dorastaním sa bude zvyšovať ich vnútorná nestabilita, čo je zrejmé z jestvujúcich poznatkov v širšom priestore, avšak tento fakt nehovorí o vhodnosti pestovania lesov na súčasných stanovištiach, ktoré je v súlade s krajinno-ekologickými podmienkami.

Krajinnoekologické opatrenia

opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

Budovanie izolačných pásov zelene

Poľnohospodársku pôdu vhodne doplniť mozaikou prirodzených spoločenstiev

Odstraňovanie invázných rastlín

Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu

Zvyšovanie rubnej doby

Predlžovanie obnovnej doby

Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob)

Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...)

Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)

Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy

Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov

Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality

Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)

Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce)

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)

Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)

Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)

Kombinovaná pastva (napr. oviec a dobytko so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)

Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jamé kosenie s následným prepásaním územia)

Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne

Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny

Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty

Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva

Vykonať opatrenie vedúce k zvýšeniu estetickej hodnoty krajiny

Rekultivácia v Lome Včeláre

opatrenia na ochranu prírodných a kultúrno-historických zdrojov

Vyššie uvedené opatrenia sa týkajú aj ochrany najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd, čo je v súčasnosti často zamieňané za ich čo najintenzívnejšie využitie. Zvláštnu pozornosť si zasluhujú podzemné vody. Oblasť kultúrno-historických zdrojov je uvedená v ďalších kapitolách.

opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

V tejto oblasti je potrebné uskutočniť niektoré opatrenia technického charakteru (vybudovanie a dobudovanie infraštruktúry, zlepšovanie a skvalitňovanie využívania jestvujúcich energetických zdrojov, likvidácia nelegálnych skládok odpadu), aby nedochádzalo k znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím. Niektoré vplyvy je však možné eliminovať relatívne nenáročnými opatreniami, ako je estetizácia intravilánu obce. Taktiež je potrebné rozširovať a prehĺbovať ekologické myslenie obyvateľov, ktoré povedie k trvalo udržateľnému rozvoju.

opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídlach

Osobitnú pozornosť treba venovať údržbe, úprave a obnove parkových plôch a zelene okolo historických pamiatok v obci. Pri ostatných typoch vegetácie je potrebné zabezpečiť ich bežné využívanie, obhospodarovanie a udržiavanie, čím sa zabezpečí zamedzenie zaburinenia.

18. Životné prostredie

Väčšia časť územia katastra leží v oblasti recentného zdvíhania zemskej kôry jedná sa o stredný zdvih vo východnej časti o zdvih malý. V posudzovanom území prebieha viacero kratších zlomov, väčšinou sa jedna o zlomy zakryté a v oblasti Horného vrchu je zaznamenaná sústava presunových línií oddelených menšími zlomami. Zlomové poruchy nie sú spojené s výraznými vertikálnymi pohybmi

Antropogénne podmienené stresové javy sú líniového a plošného charakteru

Územím obce z východu na západ je vedené 110kW vedenie. Obec Dvorníky – Včeláre je napojené na distribučné 22 kV vedenie č.223 vychádzajúce zo 110/22 kV rozvodne v Moldave nad Bodvou e a na toto vedenie sú napojené všetky trafostanice v obci odbočkami vzdušného 22 kV vedenia.

Územím prechádza sústava medzištátnych plynovodov. Je to jednak plynovod Bratstvo (DN 700 PN 6,4 MPa) , ako aj sústava 4 tranzitných plynovodov v súbehu (DN 3X1200 + 1400 PN 7,5 MPa). Cez územie obce prechádzajú aj dve ropovodné potrubia DN 500 a DN 700 s ročnou prepravou okolo 9 mil. ton ropy.

Územím prechádza štátna cesta E571 Rožňava - Košice. Využívanie tejto cesty predstavuje výraznú záťaž pre životné prostredie, je najväčším producentom emisii a hluku. Ochrana povrchových a podzemných vôd.

Ovzdušie.

Vývoj znečistenia podľa jednotlivých znečisťujúcich látok má v medzoročnom porovnaní trvale klesajúci trend. V riešenom území je najväčším znečisťovateľom sektor tepelného hospodárstva (plynové kotolne na území obce, kotolne spaľujúce drevnú hmotu, spaľovanie – zhodnocovanie odpadu v cementárni).

Požiadavky na riešenie:

rozpracovať ochranu ovzdušia z pohľadu dopadu energetických zdrojov na kvalitu ovzdušia, zvážiť dopad znečisťovateľov na priamo ovplyvňujúce životné prostredie

sídla
stanoviť zásady ochrany ovzdušia v zmysle zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia,

Malé zdroje znečistenia ovzdušia:

Tepelné zdroje s menovitým príkonom nižším ako 300 kW (resp. výkonom nižším ako 270 kW)

Odpady

Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva do r 2005. Vzhľadom na absenciu nadradených dokumentov aktuálnejší chýbajú. Zber komunálneho odpadu realizuje zmluvný partner AVE-Košice.

V rámci územného plánu obce je vyčlenený priestor pre zberný dvor separovaného zberu odpadov.

Ochrana pred žiarením

Pri navrhovaní nových stavieb a posudzovaní ich vnútorného ovzdušia a vonkajšieho žiarenia je treba postupovať podľa Nariadenia vlády SR č. 350/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

19. Zájmy obrany štátu, civilnej obrany, protipovodňovej a požiarnej ochrany

Zájmy obrany štátu

Pri koncipovaní ďalšieho rozvoja mesta je nevyhnutné rešpektovať záujmy obrany štátu, ktoré sa týkajú katastrálneho územia obcí. Znamená to potrebu zabezpečenia trvalej priechodnosti cesty I, II. a III. triedy

Civilná ochrana

Okrem štandardných zariadení CO pre lokálne zabezpečenie ukrytia obyvateľstva, nie sú v obci žiadne iné špeciálne zariadenia civilnej obrany, ktoré by podliehali zvláštnemu režimu alebo osobitným požiadavkám, ktoré by bolo potrebné v návrhu spoločného územného plánu obcí zohľadňovať.

Podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení zákona NR SR č. 237/2000 Z.z. (stavebný zákon) a vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sa na úrovni spoločného územného plánu obcí (ÚPN-O) samostatná doložka CO nespracováva.

Preto ochranné stavby CO obyvateľstva musí obec zabezpečiť aktualizovaným plánom ukrytia, ktorý je potrebné riešiť v súlade so zákonom NR SR č. 42/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a podmienok zariadení civilnej ochrany v zmysle neskorších predpisov.

Ochrana proti vodám z povrchového odtoku

Zastavaným územím mesta tečie Chotárny potok, ktorý je čiastočne regulovaný.

Návrh:

pre potreby opráv a údržby toku ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž oboch brehov v šírke min. 5.0 m
riešiť protipovodňové úpravy chotárneho potoka

Protipožiarna ochrana

Objekt hasičskej zbrojnice s príslušným zariadením nevyhovuje. Požiarnu ochranu v riešenom území zabezpečuje hasičský a záchranný zbor v Moldave n/B a dobrovoľný požiarny zbor obce.

Vo vzťahu k požiarnej ochrane obyvateľstva, je v návrhu ÚPN-O potrebné rešpektovať požiadavky Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru, vyplývajúce z platnej legislatívy.

V návrhu je potrebné riešiť najmä:

navrhnúť zásobovanie požiarou vodou z požiarnych hydrantov,
riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi, s vyhláškou č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb a s ďalšími platnými právnymi predpismi a záväznými STN 73 0873 z odboru požiarnej ochrany,
pre všetky areály je nutné zabezpečiť zdroj vody na hasenie požiarov a odberné miesta v zmysle vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov
prístupové komunikácie na protipožiarny zásah v zmysle požiadaviek § 82 vyhlášky MV SR č.288/2000 Z.z.,

20. Stratégia rozvoja obce, postup a etapy výstavby

V návrhu pre spracovanie územného plánu sa zámerne nestanovuje poradie stavebného využitia navrhovaných lokalít sústredenej výstavby rodinných domov. Rozhodnutie o prednostnej výstavbe niektorej z navrhovaných lokalít, t.j. najmä o prednostnom vybudovaní komunikácií a technickej infraštruktúry v jednej z nich, bude vecou rozhodovania Obecného zastupiteľstva.

Parcely pre obytnú funkciu v zastavanom území obce z hľadiska časovej výstavby sa využijú podľa konkrétnych potrieb ich vlastníkov. Zariadenia občianskej vybavenosti komerčného charakteru sa budú realizovať podľa reálneho dopytu a ponuky. Vybudovanie zariadení sociálnej a verejnej vybavenosti závisí najmä od finančných možností obce, resp. od získania finančných prostriedkov z verejných zdrojov alebo grantov neziskových (nevládných) organizácií a medzinárodnej spolupráce.

21. Návrh na vypracovanie podrobnejšej územnoplánovacej dokumentácie

a územnoplánovacích podkladov

V intenciách § 12 stavebného zákona v znení zákona NR SR čís. 237/2000 Z.z. a vyhlášky MŽP SR o podrobnejšej úprave a spôsobe spracovania ÚPP a ÚPD je v nadväznosti na územný plán obce potrebné postupne vypracovať nasledovnú zonálnu územnoplánovacia dokumentáciu (ÚPN-Z), alebo urbanistické štúdie pre sústredenú výstavbu rodinných domov v navrhovaných lokalitách

Všetku túto dokumentáciu je potrebné vypracovať v takom rozsahu a prevedení, aby bola vyhovujúcou a postačujúcou pre územné a stavebné konanie o prípustnosti stavieb podľa požiadaviek Stavebného zákona.

Použitá literatúra:

- Marhold, K. & Hindák, F. 1998. Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. – Checklist of non-vascular and vascular plants of Slovakia. Veda, Bratislava.
- Stanová, V. & Valachovič, M. (eds.) 2002. Katalóg biotopov Slovenska. Daphne - Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava. 255 p.
- Mello, j. et al. 1996. Geologická mapa Slovenského krasu . Geologická služba Slovenskej republiky, Bratislava
- Mello, j. et al. 1997. Vysvtlívky ku geologickej mape Slovenského krasu 1:50000, Vydavateľstvo Dionýza Štúra, Bratislava
- Forman, R. Godron, M. 1993. Krajinná ekológia. Academia, Praha
- Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
- Linkeš, V. Pestún, V. Džatko, M. 1996. Príručka pre používanie máp Bonitovaných pôdno - ekologických jednotiek. Výskumný ústav pôdnej úrodnosti Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, ESPRIT spol s.r.o. 2002. Atlas krajiny Slovenskej Republiky, Bratislava
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky 192/2010 Z.z., ktorou sa vyhlasuje
- Chránené vtáacie územie Slovenský kras